

ცისკარი.

1866

სექტემბერი.

წელიწადი მეათე.

8

წოდება თხზულებათა:

- I — ქალაქის მოთამაშის ცხოვრება. ივ. კერესელიძის.
- II — ლექსები: 1, ჩანგი. ი. კ. — 2, რომანსი თ. ვანო, ბაჩათოვისა.
- III — ანბან კვლევის ადმუნებისათვის. ალ. განსეკანოვისა.
ჩამომავლობა თათართა. მისივე.
- IV — შხედიანის თხზულება, გუგუშინივი.
- V — სსწა და სსწა ამბავი (იხილე მეორე გვერდზედ.)

ტფილისს.

კერესელიძის ტიპოგრაფია

განცხადება „ცისკრის“ გამოცემაზედ.

∞

მომავლის 1867 წლითგან „ცისკრის“ რედაქციაში მიიღებს უმ-
თავრეს მონაწილეობას ანტონ ფურცელაძე. აღთქმული გვაქვს თა-
ნამშრომელობა ბევრის ახალი მწერლებისა. სსრათა შორის დიმიტ-
რი ყოთაჩანაძე, რომელმაც აღგვითქვა მომავლის წლისთვის თა-
რგმანი რომელთაზე შექსპირისა და მოლიერის პიესებისა.

„ცისკარი“ იმედოვნებს, რომ ის, ამ ახალს შედგენილებაში ყუ-
რნაში მონაწილე პირთა, უჩვენებს მკითხველებს მცირესაც არის
სარგებლობასა, თუძგა ბევრის აღთქმა აწმყო მდგომარეობაში იმის
არ შეუძლიან.

ფასი ყურნალისა ისევ ის დარჩება (შინ გაგზავნიით შვიდი და
შვიდმით ექვსი მანეთი). შრომრამის ჯერობით არა ვცვლით და
მომავალი წელიწადი გვიჩვენებს რა ცვლილებაებიც არის საჭირო,
ან როგორ დაეჭირათ საქმე, რომ ევაუმიჯობესთ ჩუხნი ყურ-
ნაღი.

ამის გარდა ვცდებით შეძლების და გვართ გავარნთ „ცის-
კრის“ მკითხველები ახალს სამართლის ცვლილებაებსა და იმის
მომრავლობას.

მოქმედება მეორე.

სტენა წარმოადგენს ამაღიას კაბინეტს, აქეთ და იქით კარბები აქვს მეორეს ოთახებში გასასვლელი; აგრეთვე შინდანი კარბები აქვს.

კამოსკლა 1

ამაღია და ლუიზა, და შემდგომ ვალენტინ მხსჯღრი.

ფარდა რომ აიხდება, ამაღია სტოლს მიხვდომია, თანა ჭნწყნს და თან ცრემლებს იწმენდს. ორა შინდანი აწყვია ანთებული; ორივე ჩამწყანია, როგორცა სხანს მრთელი დამე გაუთენებია და სულ უწერია. შატანს ხანს უგან შემოდის ლუიზა.

ლუიზა. ქაღბატონი ამაღიას?... ოჲ, ანა! სმალეები ჩამწყანს (შეისვლება მეორეს ოთახში, რომელიცა სწოლია ამაღიასი). ქვეშაგები ისევე იხე არის, როგორც წესელის დაცეკა!... სწყალი, არ დაწოლიდა ქვეშაგებში! მრთელი დამე არ დაუძინია და უწერია. ტირის კიდევ საცოდავი ქაღბატონი, აი, ეს თხუთმეტი წელიწადი იქნება, რაც ასე ატარებს თავის ცხოვრებას. თხუთმეტი წელიწადი ქმრის სკლამა და ერთი კარგი დღე არ უნახავს!... როგორცა ერთი წესამი და არ ესმის არაფერი. (აღატებს ოთახს).

ამაღია. სწორეთ ასე გადაწყვეტია. უგანსახელ დონისძიებათ ამას მოკვინძარბე, ხემის თაკისათხს არასა ვეფიქრობ; ქაღბადის ძოთამაშის ცოლი ვარ და უნდა ავიტარო ხეში უბედურება. მაგრამ ხემა უჯლი... ახ! სეტყვი ის ძინტ როგორმე მოკარხინო და ამეღუზნის.

ლუიზა. (თავისთვის). თავის შუალსედ ღამარაკობს. (ამაღიას).
ქალბატონო, რას მიბძანებდით?

ამაღიას. ოჲ, შენა სარ ლუიზა?

ლუიზა. მგონია რადასაც ღამარაკობდით ალბერტსედ. სომ არ
მიბძანებთ, მოგუარობთ?

ამაღიას. არა, ჩემო საყვარელო ლუიზა, მე მხალსოდ ვფიქრობდი
იმის მოძველ ბედსედ.

ამაღიას. ძავისათვის არა გძინებიათ მრთელი ღამე? განა ისეა არა
გმარდა დადისთ რომ მოუხევენათ ბძანდებოდით მწუნსაბეძახს და
ფიქრებისავს, რომ ღამითაც არ დაგეწეო უძალოდ გატარება და
მოუხევენრობა?

ამაღიას. რა გქნა ჩემო ლუიზა, ღამით უფრო, რადგანაც მარტო-
გა რარ. მიამება ჩემს უბედურებასედ ტარალი.

ლუიზა. ძავს რადასა სწორ ხოლმე ღამით? არ იცით რომ ძა-
გითი სიმრთელეს დაჭკარგავ დასნეულდებთ. მეტე ნეტავი ასე
ძანინც არ მიუვარდე ქალბატონო!

ამაღიას. არა ჩემო კეთილო ლუიზა, მე შენთან დავარეული არა
ძაქნის. ამ წიგნებსა ვწერ ბიძა ჩემს.

ლუიზა. დერძონეს, რამელიცა დავითსაცა თქუქნძა ქმარძა თავის
ძამის სიყუდილის შემდგომს?

ამაღიას. თუ დმერთი გრწანს ნუღარ ძამაგონებ იმ შავ ღელეს.

ლუიზა. ძაძატოვე ქალბატონო ამ კადნიერებისათვის. მეტე იმე-
დი გაქნისთ რომ ბიძა თქუქნძა შემწეობა მოქტო?

ამაღიას. ბეგრჯველ მივწერე წიგნი, ძავრამ ვახუსი არა მიმიღარა.
ქს, თუძცა ვახუსს არა მწერს, ძავრამ კარვით ვიცა იმისა ვულის
კითილი ამბავი. ერთი ისღა ჭყავს ჩემს შუღს იმედათა, არა მგო-
ნია დაგდოს უნუგომთ ჩემი ძაწაწა ალბერტი. რადგანაც არ ძა-
ნღა რომ შეიტკოს ჩემძა ქმარძა, რომ იძას წიგნსა ვწერ ხოლმე,
ამისთვის ღამითა ვწერ წიგნებს, როდისაც ის ვართულია ქალღლის
თამამობაში.

ლუიზა. ქალღლის თამამობაში? ოჲ, დმერთო, ეს რა უბედუ-
რება! რადემდის უნდა თამამობს ის წვეულია ქალღლი? ხუღ ის
შეხეუნებული ვარწერი ვა მარევი. ეს რა უბედურებაა, ამ თხუთ-
მეტ წელიწადში ვერ იცნო ვარწვი. ის დაწვეულია ბარბოტი სუ-

ლი, რომელიც უჩვეულ იყოს ვადადგამსედ ცდილობს იმის დაღუ-
პასა. არც აგრე გულ კეთილობა ვარცა ქალბატონო, მე რომ თქ-
მუნს ალაგს ვყოფილიყავ, აქამდისინ ათვერ გავაგდები ჭ ახლახ
არ მივაკარებდი თქმუნს ქმარს.

ამაღია, სომ ვარვით იგი ყოჩის სიანხსლე. თუ გვკვირ შემოვა-
ტანინე რამიძე უხისხლოთ არ ვათავდება საქმე. ამას უფრო უკეთ
არც ვხნად, რომ არათ ვინეე ვარნევის სიტყუებით ღაზარკას. (მო-
ისმის ხმაურება). ვაღაცა მოდის, ყოჩის სომ არ არის? აბა ერთი
ნახე! თუ რომ წაუგია კიდევ ფულები, თუ ღმერთი გრწამს არ
მაშმარდე გვერდითგანა.

ლეონა. ნუ გეძინიან ქალბატონო, ფეხსაც არ მოკიცვლი (შე-
მოღის). ონ! ვალენტინ გეძივდა.

ვალენტინ. მოვიდა, ვარსკი ვიანდათ ჭ თქმუნს ნახვას დომე-
ლობს.

ლეონა. ვარსკი?

ამაღია. სომ იგი, რომ მე სრულებით არავის მივიღებ სხსლში,
როდენც ჩემი ქმარი შინ არ არის.

ვალენტინ. ვიტი ქალბატონო. მაგრამ ეს მესმად მოხუდა ჭ
ძრეულ მოწყენით უკეთსავს ბატონი, ახლა მოვიდა ჭ მითხრა: ქა-
ლბატონი მანც მახეყუო. უთუოთ საჭირო არის იმისა ნახვას.
რომ იმისი ქმარი ერთს უბედურებას უნდა მოვარჩინოვო.

ამაღია. უბედურებასაო! ვაი ჩემს თავს! — უთუოთ კიდევ წაუგია
ყოჩის ფულები ჭ მწუხარებისგან. თავის თავს უნდა აუტყოს რამე.
სოსოვე, მოვიდეც...

ლეონა. რახა ბძანებთ ქალბატონო, რამი გინდათ რომ შემოვიდეს?

ამაღია. ოჸ, მართლს ამბობ ლეონა! დაცა, არა! უთუოთ მა-
ტყუებს. — არა ვალენტინ, უთხარი რომ მინამ ყოჩის არ შემოვა
შინ, ვერ შემოხლან თავის მიღება. აჰა, ეს წიგნიც, წაიღე ჭ ფე-
ხტომა მიეცი, ბიბ ჩემთან. (ბუჭდავს წიგნს ჭ აძლევს.)

ვალენტინ. (ლეონას.) საცოდავი ქალბატონი! ვერა ვბედავ რომ
ვჩვენო ეს განცხადებები, სუდიდან ვამოგვსავნათ, უნდა აუწირონ
რაც რამ ქნება აქნათ ვალენტინ, (მოისმის ვარკეთიან ყაყანი.)

ამაღია. ვალენტინ, ვადი ერთი შეიტყე. ეს რა ყაყანი?

ლეონა. ყოჩის ხმა. (გადის.)

ამაღია. უნდა ისევე დავმალო ეს წიგნები. (მალავს).

ლოიზა (შემოძვინის). ბატონი მადის აქ. — ვაჩნეოი ვაიდა; უთუოთ წუხანდელს დამესაც უბედურათ გაუკვლია, — ბატონი ისე მოწყენით არის რომ, თითქმის გაგაყდეს მწუხარებით.

ამაღია. ნუღარ მეტყვი თუ დამერი გრწამს. გული მიკანკალებს; ჩემს შუალს მანინც ნუ შემოუშვებ აქ. უმაწვილს პირვე წყნა მოჭკვლავს, ნუ ახვენებ ჩუჭნის უბედურებითს მდგომარეობას.

ლოიზა. (ლოიზა უნდა მოვიდეს, მაგრამ უარყო შემოდის და არ უშვებს ლოიზას, ამას შემოუტეებს, ვალენტინ მსახურთა მოწყენის სახით. ამაღია, ლოიზა შემკრთაღისა დგანან.)

გამოსვლა 2.

ადრინდელნი და უარყო.

უარყო. რამდენი ხანია მიგიღიათ ეგ უთვლება ქალბატონო, რომ ითხოვ სახლითგან ვაჩნეოს. ერთს უპირველეს ჩემს მეგობარს?

ამაღია, მე არავის მიღება სახლში არ შემიძლიან, როდესაც შინ არა სარ.

უარყო. ტყვილათ მართლულობ თავს; ეგ ვი არ არის მისეუი, ეს არის, რომ გუჯავრებათ ის, რადგანც ჩემი გულითადი მეგობარია...

ამაღია. ის არის შენი მეგობარი?

უარყო. ((ვალენტინს) ამ საათში გაგაგდებ სახლითგან, როგორ თუ შენ ბედამ და ცივით ამლეე ვახუსს.

ვალენტინ. მე გამაგდებ ბატონო; მე, რომლის კელხედაც გადაიცვალა ნეტარ ხსენებულთ მამათქმულნი!

უარყო. (ევირილით) ხმა ჩაიწყვიტე!

ამაღია. (ვალენტინს ანიშნებს, რომ დაჩუქდეს.)

უარყო. უგუნურო! განა მსხარათაც მიგდებ მაგ მოგონებით? (ლოიზას) შენ რადას აკეთებ აქ?

ლოიზა. ქალბატონს ვკმხასურებოდი.

უარყო. ახლა არც ერთნი არა საერთ აქ საჭირონი, გადით აქედან!

ვალენტინ. (ამლეებს ქალაღლებს). აი ბატონო, ეს განცხადებებო სუდიდგან განლაკით, დღეს უნდა მოხუჯაუქენ ასწყრათ.

უარყო. (არამიკვს ქალაღლებს). ვნახოთ ვინ გაბედამს... გადით აქ-

დონ! (ვალენტინი გადის პირდაპირ კარებში, ლუიზა მარჯვნივ კარებისაკენ). წუხელის ვთამამობდი ქალაქს საკვირველ უბედურ საათ-ზედ... (ამდღიამ უნდა ილანარაკოს, მაგრამ ყოჩაყი არ უშეგებს.) შენ განუძღვი, როდესაც მე ვლანარაკობდე. იმ გუნებაზედ არავარ, რომ ვინიმე ქადაგებს ყური უგდო. ან რა უნდა დავიკვირო, ერთმა უბრალო შემთხვევამ დამაქცია მართალია, მაგრამ ამ შემთხვევას განა არ შეეძლო ჩემი გაძლიერება; შენ თითონ გინახავს ბევრჯერ ზეგინიშნავს, — აი დასამტკიცებლად, ჩუქნი სიმდიდრის დანაშთენი ქანება. ერთსეჲ ჩემი რივიც მოვა, მეც გავძლიერდება ქალაქის თამამობით!... მაგრამ, წუხელისკი... სულერთთან წავსატე... სულ ერთთან... ასლა მინდა ფული... ძრკელ მინდა...-

ამდღია. ფული!

ყოჩაყ. დიან ფული. ამ საათში თუ არა ზ... დავალკე!

ამდღია. ოჰ. დიერთო! რა გქნა? კარგათ იცი, ჩუქნი აღარა გვაბადა რა. რაც რამ მქონდა უგანახეული. დაწმომილა ბრალიანტეში მოგეტო. კარგათ სეჲამ, მებალებას მეტი აღარა გვაქქნა.

ყოჩაყ. არა! — მაგასაც დღეს აკვიწვამენ.

ამდღია. ვაჲ ჩემს თავს, — სრულებით დავღუბულვართ ჩუქნი!

ყოჩაყ. ჩუქნი? დიან! თითქმის! — მაგრამ, შენ კადეე, როგორც ვხედავ არ გესმის ჩემი ლანარაკი. გეუბნები ფული მინდა მეტი (ვადება შეწუხებულის სახით).

ამდღია. თუ რომ ეგ სამინელი შემთხვევა გავისილებს ასლა მინც თვალებს, ჩუქნი კადეე შეგვიძლიან მოხვევებით ზ ბედნიერებით ცხოვრება. იფიქრე კარგათ ჩემო ყოჩაყ, როგორ ვცხოვრობდით აქამდინ: ყოველთვის სიღარიბე, მოუხვევრობა, დეენილება, შეუზაც-სება ზ უზატოურება; ეს თხუთმეტი წელიწადია მე ზ შენი ცოლ-ქმრობა, ამ თხუთმეტს წელიწადში ერთი დღე არ გვიანხამს კეთილი; ერთი დღე არა გქონია მოხვევება. (ყოჩაყი ერთს ალაგზედ ტოკამს) ამას ამისათვის კი არ გეუბნები, რომ გავედრიდე ჩემის ცრემლე-ბით; არა! შენი უბედურება ჩემი უბედურებაა! შენთან მისათა ვარ ყოველი უბედურება ავითანო, ზ თავის დღეში არ წარმოვქო შენზედ უმადურება. მაგრამ გამიგონე: ჩემი მზითვიდგან, ცოტაოდენი საწილი გადაესდგე ჩუქნის შულისათვის; იმ საწილითგან, მარ-თალია დიდი შემოსავალი არ არის, მაგრამ იმ შემოსავლით შეიძ-

ლებ: მოკვებისათ შიყუდრკობული კუნჭული ღ ვიცხორათ მოსკუ-
ნებით, ბედნიერებით. დაყანებოთ დღესვე თავი ამ ჩუწნ დამაღუზაჲ
ქალაქს, ამ სასლს, შენ ცრუ მეგობრება. — მკწმუნე, რომ ვიცხორ-
რებით თუძკა სიძლიდრათ არა, ბედნიერებით, მრთულს ჩემს სიტყ-
ვსლეს შემოწინაჲ შენ კმყოფილებით ცხორკებას; ჩემი სიყვარული,
სამსახური, მუშაობა, დაატკობენ ჩუწნს ცხორკებას. ჩუწნი შული
აღიზრდება ჩუწნ თვალწინ ღ დანაჩჩინი სიტყვსლე გაიზბუნს სი-
სარულში ღ მყუდრკობით მდგომარეობაში. (დაინჩქებს მუხლსედ).
ყოჩუ! სიყვარული ყოჩუ! თუ გრწამს საღმერთო ცოლქმრობა; გე-
გედრება, დაახეუ თავი ჩუწნს დამაღუზავს ქალაღდის თამაშობას;
განუმორღეთ ამ ჯოჯობსეთს ქალაქს. დაჩქილი გეგუწები, შეისმი-
ნე თვალ ცრულიანის შენის მეუღლის გედრება, თუ გინდა შენი
თავის, შენი შულის ბედნიერება; თუ გინდა არ მოკვედე უღრროთ.

ყოჩუ. (აყენებს ამაღას ღ თითონჯ დგება). ეგ ჩემთვს ათას-
ჯერ გითქომს. რამდენიმე ასის თუძნათ სოფლათ ცხორკება! არა!
მე ეგ არ შემოდღას. მე მინდა სიძლიდრე! რქო! ვინც ვრთსელ
მღიდარი ყოფილა, ამისათვს წესიერად ცხორკება ძნელია. ახლა მანც
გვიან არის. — გამიგონე ამაღია, შენის მზითვევის ნაწილა გადაღე-
ბული არა გაქუს შულისათვს? არ მეუბნება სოფლათ წავიღეთ ღ
ამითი ვიცხორროთ? მეც ეგ მინდა.

ამაღია. ეწ რა მესმის!

ყოჩუ. ათასი თუძანი არ არის ბანკში ჩუწნი შულის სახელსედ?
ამ თულის გამოტანს მარტო შენ შეგომღას. მამეცი დღეს მე ეგ
თუღი ღ სულ რჩველ, სამჯერ მეტათ დაგიბრუნებ უკან.

ამაღია. რას მთხვო ყოჩუ? ერთი ეგ ლუკმაღა დაჩჩიმია შენ
შულს!

ყოჩუ. მართალია, მაგრამ ავი გეუბნები სგალ...

ამაღია. ე მაგისჯე წავებ ღ შენი შული სომ დარჩა ყელ გამოტრღილი.

ყოჩუ. გამიგონე ამაღია! მე გთხვო მსოლოდ; მაგრამ თუ მო-
ვინდომე ბმანება...

ამაღია. მე ვარ სუსტი დედაგაცი! გსურს წამართვი სიტყვსლე,
მომკალი ღ არას გზითვი არ შემოდღას ჩემ შვილს წავართვა უკან-
სხენელი საცხორკებელი.

ყოჩუ. არც მამინ, რომ მასჩობდნენ?

ამალია, გასწილობდნენ?

ყოჩაყ. დიას. ჭო, რომ მასწილობდნენ: ერთსეულ რომ გამიჭირდა ქალაღდის იამამობაში ღ წავაკე რაც რამ მუბადა, მეტი გზა ან იყო, გამღიე ფულის მაკიერად უკანონო გეჭიილეები.

ამალია. ოჭ, მამა ოქუტნი ტყვილათ გი ან ანობდა წინათვე, რომ მეტის ქალაღდის-სთამამობის ნდომით, შენი სიტოცსლე დანამაულებამ-დინ მისწეგდა,

ყოჩაყ. (ატატბუელი ანთმეკს გელს). უბედურო!

ამალია. (შეჭკვილეებს). მიშეკელეთ, გვედები. (გალენტინა ღ ლუიზა შემოკლენ).

ყოჩაყ. ვინ დავიძასათ?

გალენტინ. ჩუტნი ისე გვეგონა, რომ გვიბძანებდიო.

ლუიზა. მგონია, ქალბატონი გვიბძანებდა.

ყოჩაყ. დამეჭარგენით აქედან!

ამალია. წადით აქედან, დავსხენი მარტოთ ვიყო. (გალენტინა ღ ლუიზა გადიან).

ყოჩაყ. ასლა სომ იცი!.. სვალ იმ უკანონო გეჭიილეების ვადა თავდებს, ღ თუ ან მივე, წარადგენენ, გამომიება მოხდება, აღმოჩნდება რომ ფალშიკები ანის ღ კარგათ იცი რასაც მიზმენ.

ამალია. რამდენის თუმინსაა?

ყოჩაყ. თითქმის ათას თუმნამდინ.

ამალია. ათას თუმნამდინ!

ყოჩაყ. აღმითქვეს სვალაზდინ ან წარვადგენთო ღ თუ დღეს ან ღავისხენი, სვალ დავიდუბე.

ამალია. დაიღუბე!

ყოჩაყ. (ჯიბითგან იღებს ქალაღდებს). აი რწმუნების ქალაღდი ვაწნეჩის ხსეღსედ.

ამალია. ვაწნეჩის ხსეღსედ!

ყოჩაყ. რომ იმან მიიღოს შენ მაგიერ ბანკითგან.

ამალია. ოჭ, ხემო შეიღო!

ყოჩაყ. მაგრამ იქამდინ ან მივალწეკ, რომ უსირცხვილოდ ჩამომასწიონ.. მთაწერე ამ ქალაღდსედ გელი, — თუ ანა ღ, ასლაგე დამბახან დავიცემ გუღში.

ამალია. უბედურო! მოიცადე! რგორ იფიქრე, რომ მე შენ მი-

გახსნე იქამდისინ. თავი მოიკლა შენის კელით ან ჩამოგასტრინ დას-
შაულობისათვის.

ჟორჟ. მამ თანსძა სარ?

ამლია. მოიტა! — ამითი დავიცვამ რა მამას უზატოუტებისაგან, ან
გინხნი განა შეიღს სირცხვილისაგან? (იღებს კალამს და ბეღს აწერს).

ჟორჟ. (თავისთვის) სული მოაწერა!

ამლია. აი რწმუნების ქაღალდი; გაიბნა, გამოართვი უკან შე-
მრცხვენილი უკანონო ვეჭხილეები და თუ გხურს დამაჯილდოვე ამ
მსხვერპლისათვის, ხელი აიღე ქაღალდის თამაშობითგან.

ჟორჟ. ჩემ დღეში აღარ ვითამაშებ, სეკარელი ამლია. ეი, ბიჭო
ვალენტინ. (ვალენტინ, ლუიზა რამდენიმე მოსამსახურენი შემოდის)

ამლია, ახლა რაღა გინდა?

ჟორჟ. შენ ნუ შეწუნდები ჩუნი ბედი ჩქარა შეიცვლება, — ვალენ-
ტინ, ბიჭებიც შემოიშველა და დასა კარგათ მოაღებოდა. — ამ-
დამ სტუმრები მეუღლებიან, უნდა წვეულება გადავიხადო.

ამლია. წვეულება! ამ დროს?

ჟორჟ. ის არის, რომ ახლა უნდა დავმალო ჩემი მდგომარეობა და,
მე კიდევ დამინატუნია ვეჭხანი; ფულას დასარჯებას ნუ შეგუბინდ-
ება ჩემი ამლია, ერთს ხანათ უკან ბევრ ფულებს მოვიტან. ჩასვამ-
დინ ამლიაგან.

ამლია. ღუთის გულისათვის, გამოიხსენი უკანონო ვეჭხილეები.

ჟორჟ. ჯერ კიდევ ადრეა, მოვასწროფ. (თავისთვის). ჯერ ერთი
გამოვიბრუნო წინაგები ფულები. წესელებს უბედურათ ვოამამობდი,
— რა გაცი ვიქნები. ოუ დღეს დილაზედ ან გამოვიბრუნე. ვარწმინ
მეღს, — ჩქარა წავიდე. მშვიდობით ამლია. მინამ მე დაკბრუნდებო-
დე. მათხები კარგათ მოაწხადები. (მიდის მოსამსახურეებთან).

გამოსვლა 3.

ამლია, ლუიზა. შემდგომ ვალენტინ და ბოლახ დეამსუ.

ლუიზა. ეს რა ანბანია? — რატომ იგრე გავეითლებულხართ და
ორითთ; ხატონი ვა წავიდა როგორღაც მსიარულათ?

ამლია. (ზის). ოჲ, ლუიზა, ღუთის გულისათვის ნუ მკითხავ. დო-
ნერ აღარ მამდეგს, რომ აკატანო ამდენი უბედურება. უკანასკნელ-

მსხვერპლი მიგვეტო. ჩემს ქმარს და ჩემს შვილი დაჩხვება უფუგმა შურათ.

ლეონა. ახლა კი მესმის ქალბატონო, რაც ჩაგიდენია!

კალენტინ. (შემობობის სჩქარათ წიგნი კელში). ვიღაც გაცმა მოიყანა ეს წიგნი; არ მახსოვს, მაგრამ ეს კი ვიცი ეს გაცი სადღაც მინახავს, სახე კი მეცნობა. ბატონი რომ მოვიდა, ეს გაცი მიიმალა და სიცა წავიდა, ახლა გამიხსნა და ეს წიგნი მამცა, მთხოვა, თქვენს მოვარათათ.

ამაღია. ეგ ვიღაც გაცია? იქნება ვიღაც უბედურება მოგვედგომის რამე (ჭკითსულობს). ღმერთო! ეს რა მესმის? ბიძა ჩემი! აქა ყოფილა, მრავალ მოწყაღყო ღმერთო, გამაღობ შენ. რომელიც მიგმავნი მსხნელს. (წიგნსა ჭკრტინს).

დერმონ. (გამოხსნდება გარებთან.) ამაღია!

ამაღია. ახ! ძიჯან! (მიჯარდება და მოესკვავა, მოსკვანის შემდგომს დერმონ უყურებს ამაღიას ალერსით. — და ამაღიას მოუა ტირილია. კალენტინ და ლეონა გადიან.)

გამოსვლა 4

ამაღია, დერმონ და შემდგომს ლეონა.

დერმონ. საუკარჯელა ამაღია! ეგ შენა საჩ?

ამაღია. მე მგონია ძიჯან, რომ ვიღაც დამივიწყე, ანც ერთის ზახუსი, არ მიმიღია თქვენგან.

დერმონ. მე ვიყავი ამერიკაში, შენი რამდენივე წიგნი ერთათ მივიღე და ზახუსის მოწყრის მაგიერ, მე თითონ გამოკეპურე შენ სასახავათ, აქ შევიტყე, როგორ მდგომარეობა: მიაცა საჩ ამაღია, გითხარი თუ არა ბოლო შენი როგორ იქნებოდა.

ამაღია, ძიჯან! მე ძიჯულ უბედური ვარ! თუ რომ თქვენს თავს დამანებებთ, მაშინ ერთი სიყუდილიღა იქნება ჩემი იმედი.

დერმონ. თავს დამანებებო? ეგ რა თქვი! მე გარჯათ ვიცი, ყო-რესა აღარაფრისთანა აღარა აბადიარა.

ამაღია. სწორეთა არა აბადიარა.

დერმონ. ვალით უელამდინ გავსებულა?

ამაღია. დიას, ჩიჯულელა უელამდინ კალმა.

დევნი. მაგრამ, შენი მზითვეი სომ, რასაც ვერკვლია უძრავათ არას.
ამაღია. ეს არის, ამ ხანში მივეტი ეგ უკანასკნელი ქონებაც.

დევნი. როგორ თუ მივეტი ევეტ! განა შენ დავვიწეებია, რომ
დედა ხარ?

ამაღია. რა, ნუ ჯავრობ ძიან, უნდა შეიტყო ჯერ ღ მერე ისე
დამტუქსო..

დევნი. როგორ! იქნება ძალდატანებით ეგ უკანასკნელი ლუკმაც
წავართო. მაგრამ რას ვანობ ამას,— ქალადის მოთამაშის გაცი-
ხანა რა არ შეიძლება, უმადურო შველო! უგრძობელია ქმარი! უს-
ვინიღისო მამაც! ერთი ეტლა ვაკლდა, რომ დამნაშავეც შექმნილიყავ
ღ ქრისტიანობა გეცმო!...

ამაღია. ახ!

დევნი. იქნება დამნაშავეც შეიქნა, ვინ იტოს... სწორეთ ასე უნ-
და იყო... ეგ შენი ხსისი მეტყველება მეუბნება ამას. ის საკმაო არ
იყო, წააგო თავისი სრული ქონება ღ გაღატაკდა, რომ ავაწავიცი
არ შექნილიყო!...?

ამაღია. მანტ კიდევ უნდა გებრალბოდეს ძიან ჩემო, რადგანც
ის არის მამა ჩემის აღბერტისა.

დევნი. (ესევეა ამაღიას). სულგრძელია მსხვერზლო!.. უნდა რო-
გორც იყო შენ გამოგისხნა... მე უნდა ვიყო შენი მფარველი, შენი
სვე უნდა განშორდეს ქალადის მოთამაშის სვეს. ასლავე უნდა და-
ვარღვიო გავშირი ..

ამაღია, ძიან! ნულარ მიბძანებ მაგას! განა მეც უნდა იმის მზ-
გახად შევიქნა სჯულის წინააღმდეგა? როგორ შემიძლიან თავი და-
ვანებო ჩემს ქმარს უბედურების დროს. განა ეგ პირობა მივეტი
წმინდა ჯვარის ღ ხსანობის წინ! არა? საფლავადის მსოფლოდ იძას
ვეუთვნი. იძას რომ შევექმენი ბედნიერი, მამის რასაკვირველია და-
ლოცავდი ღ ვაკვრთხუბდი განგებას;— ჩემი დღენი აღავსო მწუხარე-
ბით ღ ტანჯვით— მაგრამ, მანტ უნდა ავიტანო უკანასკნელ სიკვდი-
ლამდინ

დევნი. მამ რადას ითხოვ ჩემგან?

ამაღია. მე ვარ დედა, — ღ თქუენ კარგათ გესძით ჩემი გულის
ტანჯვა: დაისხენით ჩემი შვილი! ის გებრალბოდეთ.

დევნი. მიიხარ, როგორი შემწობა უნდა მივეც?

ამალია. აღარცაფრისთანა ახლა მე აღარა მბადაინარა. კარგათ ვხედავ, დანარჩენი ჩემი სიტყვისკენ გავიგეოთ ცრემლითა. ჭ სიღარიბეში. რა ეძველება ჩემ შვილს?

დერძონ. შესმინს!.. ხად არის ახლა ალბერტი

ამალია. ის აქ არის!.. ლუიზა, ლუიზა (ლუიზა შემოდის) შემოიწვიე აქ ალბერტი, (მოიხმის გარეთან უარყოფის სმა). ეს რა მესმის?

ლუიზა. ეს ბატონის სმა არის. მგონია დაბრუნებულია.

ამალია. ოხ, ღმერთო!

დერძონ. მე წავალ. არ შემიძლიან დავინახო თვალით ის კაცა, რომელმაც გამეცაღო შენის სასლიოკან. ჩუწნ კიდევ განსაკოთ ეკთმანერის ამალია, როდესაც გავიდე შენადგან, შემატუბინე. მე ვარ ჩამამსდარი როდლოფის სასლში?

ამალია. როდლოფის სასლში?

დერძონ. დიაღ, ერთი კელა შემჩნომია ხარწმუნო შეგობრათა. მშვედობით ახლაკი.

ამალია. მ:შ დარჩით აქ ძაჯან!

დერძონ. არა. ამალია! მე არ შემიძლიან იმისი ნახვა,

ლუიზა. (ახვეკებს ამალიას საწოლს). თუ ინებებთ ბატონო ჭ იქ დაიძლეებით, კარგი იქნება.

დერძონ. ამ ოთახში?...

ამალია. დიახ. კო ოთახი, ჩემი საწოლი განლაკოთ.

დერძონ. აგრე იუოს! — უმჯობესია შევიქმნა თანახმა ჩემის თაგის დამდაბლებასკედ, მინამ შევხვდე იმ კაცს, რომელიც მიმანია ხარინჯლრათა.

ლუიზა. აგერ ისიც (დერძონ შედის ამალიას საწოლში, ლუიზა მორჩებს ოთახში, უარყოფი შემოდის, ვალენტინ ჭ სსტა მოსამსახურებიტ თან შემოსდევენ).

კამოსკლა მ.

ამალია, უარყო. ვალენტინ ჭ მოსამსახურენი.

უარყო. (ამდეგს ქისას ვალენტინს) სწორეთ იხე შეასრულე, რაც ვიბძნე წელან... რომ სუეველაფერი მდიდრულათ, დიდკატურათ იუოს. თუღს ნუ დაზოგავ, თუღები მე ბეკრი მაქუნ. (ვალენტინ

ღ მონამსახურები გადიან.) რასა იქ ამდღავან! ხუხ ეს რა ანბავია, აქამდინ ტანთ გამოუცვლელი რათა საჩ?

ამდღია. ახლავე მოვემსადები მეც. (ხუმათ ყურში) გამოიხსენი თუ არა ვეჭხილები?

ყორყ. სადამოხედ. — ან დილით გამოვიხსენი. გადა მანც ხვალ არის. — ახლა რა დროს ეც არის. ჩუწნ ჩუწნის წვეულების თავდა-რიკს უნდა შეუდგეთ. რა წვეულება მექნება ღ! ძრეულ მეჯავრება ის სტუმრობა, სადაც მხიარულება არ არის. ბეკრი ქალები მეყანან მო-წვეულება, ხუფ ღსინით, შექცევით, მომღერლებით უნდა გავატა-როთ დრო.

ამდღია. (თავისთვის) ახ, ღმერთო! ბიძა ჩემა მანც არ გაიგოს ეს ამისი ღაზარავი.

ყორყ. მტოელი ქალაქი უნდა გავკვირვო. ახლავე მოგიტანენ ბრილიანტებს, ალმასებს საყურებს. — ჩემა მეგობარმა ვარჩევესა გა-მოაწინა რაც კარგი იყო, თავისის კელით.

ამდღია. ძრეულ სახიამოვნოა... ძაგრამ ცოტა დაზღა იღაზარაკე თუ ჩემი სიყვარული გაქჭს.

ყორყ. შენ ამდღია, შენ რაღასა ფიქრობ, შენიკი არ შიილებ, მონაწილობას შენის მშუწნიერის სმით? ვარჩევ, ჩემს მეგობარს ძრეულ უნდა შენი სიძღვრა გაიგოს.

ამდღია. არა ყორყ, მე არ შემიძლიამ...

ყორყ. (გაჯავრებით.) როგორ თუ არ შეგიძლიან ქალბატონო! თუკი მე მნებაეს, შენ უარს როგორ მიბეღამ?

ამდღია. კარგია, კარგი! თღონდ ნუ გაჯავრდები ღ...

ყორყ. რატომ აგრე, ხუფ იმ ერთის კარებისკენ იყურები?

ამდღია, არაფერს.

ყორყ. როგორ არაფერს. იქნება იქ არის ვინმე?

ამდღია. ვინ უნდა იყოს, ღუიასა არის ღ ჩუწნი შაწაწა ალბერტი.

ყორყ. მამ აგრე რათ გავეითლდი? როგორ! განა ჩემთან დაფა-რული გაქჭს რამე?

ამდღია. ჩემო ყორყ...

ყორყ. (გაჯავრებით.) ხუხ! ძაგრამ აგრე კანკალმა რათ აგიტანა? განა კვნიან დაგიწევია ქალბატონო?...

ამდღია. ვიფიქვე ყოვლად შემიძლებულს, რომ...

ყოფი. დამკვრეუ აქედან!... ხსლავე კინსე კინც არის... (თხრ
გაიქცეოს ხაწოლასკენ, დერმინე გამოდის.)

გამოსვლა 6.

ამაღია, ყოფი და დერმინე.

დერმინე. მოდევ!

ყოფი. ამას რას ვსედავ!

დერმინე. განა ეტყობიანდ შესველი იმ ქალსედ. რომელიც თავი-
ნის კეთილას მოქმედებით აღმასტება ყველა ქალებს?

ყოფი. (უფურებს ამაღიას.) დერმინ!

ამაღია. ღუთის გულისათჳს, ნუ ამღევ შეურაცხებს.

ყოფი. (დერმინეს) რამ მოგიყვანათ აქაზანა, რა გნებაჳო ჩუწნგან?

დერმინე. მე მოვისურვე ერთი ვიდევ მენსა ჩემს ხიცოცხლეში
ჩემი ძმას წული ჩემის თჳლით. მსურდა დავრწმუნებუნებულ ვიყა-
ვი, ხსდა თუ არა, რაც რამა ვაქვი, ამის გათხრების დროს? რა-
გორც ხსდა ვსედავ, არ მოგტუებულვარ. დაჯიფიცე, ჩემს დღეში
შენი ხსე თჳლით არ დამენასა და ვასრულვადი ვიდევ, თუ შენ
უმგზავსო ეტყობს არ გამოვეყვანე აქ. ამასედ მეტს ვეღარას ბე-
ვევი. (მიდის კარებისაკენ. — ყოფი მოდის წინ სტენასკვდ.)

ამაღია. (ჩუმით ყოფის.) თავს ანებებ?

ყოფი. ჳო!

დერმინე. (შედგება კარებთან, ამაღია მივარდება და მოესვენება).
უბედურო მსხვერძლო! ინებოს დიქრომა, არ დაეტე შენ მძიმე სკე-
დრის ქვეშ, ნუ დაივიწყებ ამას, რომ შენა გყავს ძამა, რომელიცა
ანაოდეს არ დაგანებებს თავს. (გადის ამაღია ტირილით, ყოფი მიუ-
ახლოვდება ცოლს გაჯავრებით.)

გამოსვლა 7.

ამაღია და ყოფი.

ყოფი. ესეი მომატებული გახლავთ. შენი გულისათჳს ქალბატონ-
ნო ავიტანე ეს ჩემი შეურაცხება, მაგრამ იმ პირობითიკი, რომ
თავის დღეში ის შენი ბიძა ვიღაც. თჳლით აღარ დაინახო.

ამაღია. თქვენსი ნებაა, თავის დღეში აღა დაკინსანთ თვალით, ახ! შენი ვე უმადურება მკლავს მე... ეველაფერი შემოგწირე მსხვერწლათ, რაც კი რამ შებადა... აღარაფერი აღარა შემრჩენიარა ქვეყანაზედ. ერთის საწმინდოს ნათესავის ღ საწმინდოს მეგობრის მეტი, იმედი, ნუგეში შენის შვილისა ღ იმაზე მამარება!

ჟორჟ. სწორეთ ატრია. მე ის მეჯავრება ამისათვის. რომ იმას ვმე-
ლვარ ღ შენც იმისაგანა სწავლობ ჩემ შემეღვასა.

ამაღია. ის მამელებს შენ თავს! ჟორჟ! შენ ვიდევ ვერ გიცვინია
ჩემი გული.

ჟორჟ. ჩემათ... ვიღაცა მოდანი; ნულარა ტირი... გეყოფა!...

კამოსულა 8.

ისინივე. ვანერი, ვალენტინ, ლუიზ ღ ჭურჭლის მომტანი
მუშები.

ვალენტინ. რაც რამ შიბძინეთ, ეველაფერი მოვიტანეთ.

ჟორჟ. ვარგი. ვანერი ვერ ან მოსულა?

ვალენტინ. აა, ისიც მომბანდა!

ვანერი. გამარჯობა ჟორჟ, ნება მიბოძეთ ბატონო თავი დავიკ-
რათ. სომ მშვიდობით ბძანდებით? (უნდა გელი გაიარათლს ღ აკო-
რის კელზედ, მაგრამ ამაღიას გელი მიამქებს ღ ცრემლიან თვალებს
იწმინდს). ეს რას ნიშნავს, უტირინია? (ჟორჟს) ახლა! ვმავოფილსა ხარ
ჩემგან თუ არა? როგორც შენი ხურვილი იყო, ისე ეველა შეგისრუ-
ლე. ეი, შეიტანეთ ეველაფერი სასტუმროში ღ დააღვკეთ!

ჟორჟ. ამაღია, შენი ჭირბიე, მაილე სტუმრები სასტუმროში აღ-
კრით!

ამაღია. კვდეები, დავიძალა ცრემლები ღ დიმილით მივიღო
შენი მეგობრები, (ჟორჟ შექუავს ამაღია. მკორეს ოთახში. ლუიზაც
თან გაჭყება. ვალენტინ მუშებს ფულს ამეგვს ღ ისტუმრებს).

ვანერი. მკანია ახლაგი ეველა ფერი მზათ არის, მასე დარეგებუ-
ლი მიქებს. ბაჭე დამიყენებია ყარაულათ თავის ადგილას ღ ამაღია,
იქნება ჩემს ხელში, ახლა ყოვლის ღრნისადებით უნდა კვდაღო,
რომ ჟორჟი აჭედან მკვიშორა ღ დავთხლა სადმე.

გამოხვევა 9.

ჟორჟი და ვარნერი

ჟორჟი. (ჩქარა შემობრუნდება). ახა, ახლა მითხარ ვარნერ რაღ. რა გაათავუ შენი ქალაღდის თამამობა? ბუკრი მოგუბაკი გქონდა და ვარნერი. რას ანობ! სულ მომიკლეს რაც ქალაღდები მქონდა, ნასეკარ საათში საას თუმინამდინ მეტა წავაკე.

ჟორჟი. სულეერთია. მსოლოდ ეს არის მნელი; რამ სუთასი თუმანი მე მოვიკე. შენი იმედიცა მქონდა, რომ მოგეგო სულს გამომართავდი და სვალ დავისნიდი ჩემ კექსილებს. რა ვქნა ახლა, რომ სვალ წარადგინონ და მიჩიკლონ!

ვარნერ. ავი შენი ცოლის მსითუკს დანარჩომის ფულუბითგან უნდა დავგესნა?

ჟორჟი. ის ფულუბი ახლა მე მაქუნს, მაგრამ ეს ფულუბიც რომ იმ კექსილებში მივტე, მერე ან ამადამ, ან სვალ რით ვითამამო?

ვარნერი. მაგას მართალს ანობ. მერე დღეს რა მოთამაშეები იქნებიან იქ და სულ მაღიონეკები!.. დღეს თუ ცოტა ბედიც გავგესნა, რაღა გომავს!

ჟორჟი. უთუოთ გამეხსნება, მარცხენა თვალი რაგორცაღ მითამაშებს. რს დმერთო, ნეტავი არ იქნება... მაგრამ ვერ ჩუქნ წვეულუბას შეუდგეთ.

ვარნერი. იყო შენ აქ, არ იყო, სულ ერთია: შირველად გი ეხვენი სტუმრებს რომ აქა სარ, მერე გასწიე სათამაშოთ—შენი ცოლი განა ვერ დახვდება და ვერ გაუძღება უკვლას.

ჟორჟი. მართალს ანობ, — წავიდეთ ერთათ, ერთათ ვითამაშოთ და მხარი მხარს მივტეთ.

ვარნერი. არა, მე იქ ვერ წამოვალ. მე უფრო კარგს ალაგს ვარ მიწვეული სათამაშოთ.

ჟორჟი. მშ კარგი, აი, ამ ჩემი ფულის ნასეკარი შენ წაიღე. თუნდა ოთხი ათასი ჩემთვის კიდევ საჭირო იქნება სტუმრებისათვის; სვალ დალაზედ აღრიან აქ მოდი, აქ შევიზარნეთ ჩემ სახლში და ვინაგარიშოთ.

ვარნერ. ენასოთ, ვინ უფრო ბედნიერთ ითამაშებს ამადამ.

ჟორჟი. სვალ გაწიოთ მონაგების ფულუბით და გამოვიხსნათ ვექ-

სილუბი.

ვანერე. ჩუმით, ვიღაც მოდის. (ვალენტინ შემოდის).

გამოსვლა 9.

ჟორჟ, როდოლფ, პეტრე, ლუიზა & მოსამსახურენი,

ბიჭი. (მსგევრავი შემოიპარება ჩუმით, მანზე აჩვენებს ამაღიას საწოლს.)

ვალენტინ. სტუმრები იკრიფებიან.

ლუიზა. ქალბატონიც ჩაცმულია.

ჟორჟ. მე ახლა იმასთან შეგაღ.

ვანერე. ნუ დაივიწყებ, რომ დღეს შენ მიგედიან ქალაღდის სათამაშოთ თორმეტ საათზედ.

ჟორჟ. უთუოდ წავალ.

ვანერე. მამ ახლა შშვიდობით სვალამდინ.

ჟორჟ. სვალამდინ? (შედის ამაღიას ტანთ საცმელს ოთახში. მოსამსახურენიც გადიან. მსგევრავი შერბის ამაღიას საწოლში.)

ვანერე. (მარტო). სულ ვარკათ მოდის საქმე. ამაღია ამაღამ ჩემი იქნება & სვალ ჟორჟ წმინდათ დაღუბულია. ამისი ფალშივი კქშიღები გიდეც წარადგინეს სუღში. ახლა მე ფუღები ბეერი მაქეს & ამაღამვე...

ვალენტინ. (შემოდის) თქუნს ბატონო გეათსუღობენ.

ვანერე. მოვდივარ. (გადის).

(დეკორაციის გამოსვლა & ბალი იქით მსარეზედ).

გამოსვლა 10.

ლუიზა & ღერმონ.

ლუიზა. (შემოდის). ღჳ, ღმერთო! უთუოთ გიდეკ ერთი რადღა უბედურება მომხდაჩა, ამ შუადამისან მოსულა ღერმონე & ჟორჟს გითსუღობს. ოთახები სტუმრებით სავსეა, აჩ ვიტი, რომ შემოვიღეს ხად შივიღო. ამ ოთახში შვიღება შემოვიყვანო, მაგრამ ესეტ აჩ ვიტი, ვარგეს ვიქ თუ ტუღსა. (შემოისმის ვარკობის დაკავუნება. ვალენტინ & ღერმონე შემოდის.)

დერძონ. საყვარელო ღუიზა! სთხოვე უოჩუხ ერთხ წუთს ამ
შემოვიდეს, საჭირო საქმე მაქვს.

ღუიზა. როგორ, ბატონო, უოჩუხ!

დერძონე. ჰო, უოჩუხ, ჩქარა თუ დმეერთი გრწამს!

ღუიზა. არ შეიძლება ბატონო.

დერძონე. რატომაო?

ღუიზა. ამისათვის, რომ უოკელთვს ამ დროს ის ქალადის სა-
თამაშოთ მიდის. ის რათა ხანია კიდევ წავიდა ჭ ახლა სტუმრების
საქმეს ქალბატონი განაგებს.

დერძონ. ქალადის სათამაშოთ?., უბედური! ისე გაუტაცების იმ
წვეულს ბიწიერს ხნუელებს, რომ სტუმრებიც არად მისხანს.

ღუიზა. ქალბატონი ყველა სტუმრებთან ალერსიანათ არის, მა-
გრამ ქვეშაქვეში ტრემლებით იბანება.

დერძონ. ჩემს ძმის წულს მაინც დაუძახე.

ღუიზა. იმასკი დაუძახებ. უთუოთ ერთი რამ უბედურება კიდევ
უნდა იყოს (გადის).

დერძონ. უნდა ყველა უთხრა ამაღიას, მეტი გზა არ არის. საწ-
ყალი ქალი! ის უბედურიკი კიდევ თამაშობს ქალადს იმ დროს,
როდესაც უმზადებენ ბორკილს, როგორც დამინაშაყეს, ავასაყს. ამა-
ღია შემოდის, თან შემოსდგებს ღუიზა, რომელიც ისევე გადის.)

გამოსვლა 11.

ამაღია, დერძონ, ღუიზა, შემდგომს როდოლოთი.

ამაღია. ეკ თქუტნა ბძანდებით ძიანჯან?... ამ შუადამისს!... კიდევ
უბედურება რამ მომსდარა?

დერძონ. უბედურება ჭ, მაგისთანა! ახლა გამოგანდებს დედაკა-
ცობა, თუ რომ გამხსნეკლები ჭ აიტან ამ სსმინელს უბედურებას!
უნდა გბგო(უ)დე ჭ ყველა გითხრა. უოჩუხი დაღუბულია, თუ თავს
არ უშველა ჭ არხად გაიქცა. იმას გაუგებების უგანანო ვეჭხილები!

ამაღია. იქნება, შეუტყუხ?

დერძონ. როგორ! განა იტოლი?

ამაღია. ვიცოდი მე ეკ, დღეს იმან მითხრა ჭ მაგისათვის გბვი-
წვიტა ჭ შეაწირე კიდევ უგანახუნელი ჩუტნი ღუიკა, რომ გამოყხ-

ხნა ის კეჭნილება. ბიძა ჩემო! ჩემო უკანასკნელო იმედო, გამომის-
ხენ წოდებდით.

დედამ. უნდა გამოვიხსნა მეტი რა გზა აჩინ, მხალხოდ შენთვის,
მაგრამ უნდა შევატყუებინათ, რომ ამალაშვე გაიქცეს სადმე.

ამალია. რა დემეტრო, ერთი ესლა მკვლად. — რომ არ ვიცი სად
აჩინ ასლას?

დედამ. (შემოკრების) ერთი ვილაც უცნობი გაცი მახუდა ზე ით-
სოვს ნებას აქ შემოვიდეს. დედამის მტრობი ზე მეგობარი ვარო.

დედამ. (ამალიას). ნუ შეთქმულება საყვარელი ამალია. ეს უთუ-
რთ რადღაღო იქნება, ჩემი ერთგული მეგობარი. ის დამატებული
მყავს, რაც რამე უარსხედ შეიტყუო რამ, მაცოდინე მეტა.

დედამ. (შემოკრების რადღაღო). აი, ესეც გიანლით.

რადღაღო. მამიტყვეთ ბატონო.

დედამ. ამას შეტყუებოდიც ჭქმინა. შენ მხალხოდ ეს მითხარი,
კიდევ გაიგე რამ?

რადღაღო. (ამალიას) თქმულმა მეუღლემ ასლასკე თავს უნდა უმ-
კვლად ზე გაიქცეს სადმე. პოლიციასედ სასტიკათ აჩინ მიწერილი,
რომ უნდა დაიჭიროს ზე ცისეში გავსავონ, უარსულები სადაც მოკვდენ.

ამალია. მაგასკი ვილაც ავიტან!

რადღაღო. დეითის გულისათვის დამზადდით.

ამალია. რა, ბიძა! მიჩნოვე რა ვქნა?

დედამ. რა უნდა ქნა. დღეის შემდეგ, შენ იქნები ჩემი სულის
შული, შენი შულიც მე მეჭუთვნის. შენ ტანჯვას მოუღე ბოლო, და-
ანებე საუკუნოდ თავი ჩემსს შემარცხველს, დამნაშავეს, ავასავს.

ამალია. არა, თავს ვერ დავანებებ, ეგ არ შემოძლიან.

დედამ ზე რადღაღო. სუს, ვილაც მოდიან!

გამოსვლა 12.

ისინივე, დედა, შემდგომს ვალენტინ.

დედა. ახ დემეტრო! ეს რა გაგიგონე! ერთმა სტუმარმა მიიღო
ვილანავანაც ბატონი, რომელშიაც სწერენ, რომ ამ საათში უარსენ
დაიჭერენ ზე ცისეში გვანანანო.

ამალია. ასლასკი სრულებით დავიღუპე!

დემონ. ერთი ესღა გვაკლდა, რომ უველას შეატყუა!
ლეონა. გესმით!

როდღღოფი. უნდა ალყაფის კარები დაკეტოთ.

დემონ. შენ სტუმრებთან ნუწხად გასვალ ამაღია! მე თუთან
ბოღიშს მოკითხოვ იმითთან.

გალენტინ. (შემოდის). სტუმრები სულ ერთიან დაიშლენენ ღ თავ
თავისად წავიდნენ!.. ერთმა რაღაცა სმინელმა ანბავმა სულ ერთიან
დააფრთხო.

დემონ. ეგ უფრო კარგი. მამ ანლა გაიწბინე ღ სამთლები სულ
ერთიან დაქვე! ხუმათ, სიწუნარით, შენვი როდღღოფი მოამზადე
უველასფერი ფორყის გასაქტევათ, საუწარელო ამაღია, ჭირს გაძლება
უნდა, ამ ოთახში დარჩი ღ მკრათ კარებები დაიკეტე. თუ რომ
ფორყი მოვიდა, იმ წამსვე როდღღოფთან გამოგზავნე, ჯერ იმის
გამოსხნას უნდა ვეტანეთ ღ მერე უნდა გამოვიხსნათ იმისი შატო.
ასნება.

ამაღია. გამოსხენ, გამოსხენ საუვარელო ძიავ!

დემონ. თუ რომ შემოდღიან, თუ განგებს სრულებით არ აუ-
ღია იმაზედ კელი. (გაღის ღ თან გაზღვს როდღღოფი, ამაღია
კეტავს კარებს ღ თავის საწოლს ოთახში შეღის.)

გამოსვლა 10

მზვერავი ღ შემდგომს ვაწნერი.

(მზვერავი, რომელიც იყო დამალული ამაღიას საწოლის კარებს
უკან, გამოღის წუნარა, მოაქვს თოკი, ერთ წვეწს ახავს ფანჯარას.
მერე წვეწს გადაისკრის ძირს ქუჩისაკენ, იმ თოკით ამოღის ფა-
ნჯარაში ღ შემოდის ოთახში. მზვერავი დანახვებს საწოლს ოთახს,
რომ ამაღია იქ არის ღ ტანთ იცვლის; თათონვი თოკით გადაეშვება
ქუჩისაკენ.)

ვანერი. უველას კარგათ მოვიდა. ფორყ ჯერ გვიან დაბრუნდება
შინ ღ ამ შემთხვევაში ძრეულ გავიძარჯვე. ფულეობა სიტყვა ღ ფუ-
ლებიტ ბეკრი მაქვს, — მოვითვტებ ამაღიას ამაღამე!.. საცაა ამ
ოთახში გამოვა მარტო!.. რა შეუბრალებელი დედაკაცია! ენასოთ
ანლაც ისე გეძულები, როგორც აქამღისინ გეძულდი თუ არა? აი.

ინიც მოდის, — თან ლუიზა მობრუნებს. (იმალეა კარებს უკან.)

გამოსვლა 14.

ამალია, ლუიზა ჭ ვარსკერი.

ამალია. (თეთრის შინაუჭის ტანისამოსით). გმადლობ სავსაყრელა ლუიზა, რომ აგრე ერთგულათ შემსახურები, წადი ახლაჲი ჭ შენც მოისვენე, სანაა გათენდება.

ლუიზა. მარტო გავიძე? ანა! ნება მიბოძეთ ქალბატონო, მე სომ ვინა თქვენს ამადამ სრულებით არ დაგვიტოვებთ, ჭ მეც თქვენთან ვათიო დამე.

ამალია. ანა ჩემო კეთილო ლუიზა! სვალ შენ ჩემთვის საჭირო იქნები. ვინ იტანს, სვალ ჩვენს თავსეღ რა მოვა, წადი მოისვენე; მე თუთონა მსურს, მაგრამ გასინჯე კი, რომ უკვლა ოთახის კარები დაკეტილები იუოს, თუ ან ბიძახემი, ან როდოლოფი მოკადებს, აი კარების გასაღები, თანა გქონდეს გაუღე ჭ შემოიყვანე. თუ რომ უარყო მოვა ჭ, ჩემს კარებს მე გაუღებ.

ლუიზა. კარგი ქალბატონო. მესმის! ნუ გენაღვლებათ, მანაწა ალბერტისაჲ კარგათ გაუფრთხილდები.

ამალია. ჭო, გეთაყვა ჩემო ლუიზა, კარგათ გაუფრთხილდი.

(ჟღება.)

ლუიზა. მამ ახლაჲი დამე მშვიდობისა ქალბატონო, რადგანც არ ინებეთ მეც თქვენთან დამე შეთავსა. (გადის).

გამოსვლა 15.

(ვარსკერი. დამალული გამოდის ფესწუნარა, სტოლზედ სანჯალს ამოდებულსა სდებს, იმ კარებს ჭკეტავს, საიდგანსაჲ გავიდა ლუიზა, შიუსალოკდება ამალიას, კაბინეტის კარებთან.)

ამალია. იმდენი გული აღარ მამდევს, რომ ვიფიქრო რამ მომავალზედ. ცხადათ ვსედაჲ მიძელის სიღაჭიბე, დამდაბლება ჭ უფრო გულის დამტანჯველი, ჩემი ალბერტის მოშორება. — (ვარსკერი გამოდებს კაბინეტის ტანსაღებს) ვინ არის მანდ? შენ სარ ლუიზა? მასებს არავინ მამდევს.

ვანერო. მე ვარ.

ამალია რა!

ვანერო. ჩემთან; ნუ ყვირით, ნუ სწუხდებით და შური დამიგდეთ.

ამალია. არა, თქვენს აქ რა გიძეკვთ? რისთვის მოხუცდებით? ახლა-
ე დაუძახებ (მეგობრად ლუიზას რომ გავიდა იმ კარებს გასაღებად
და დახმარებას ლუიზას მოწოდებას, ნახავს წაწახსენებია ალარ ახია.)
რა, რა უღმრთოებაა.

ვანერო. ხომ სედავ ვეკლა სიფრთხილით მომიხეცხები (ახველებს
გასაღებებს?)

ამალია. მე უბედურებს. ერთი უკანასკნელად ესღა მკვლად, რომ
სწუხებით დავიღუბო.

ვანერო. მაგას როგორ ამბობ ჩემო სულის დამატკბობო, მე და-
საღებავად გი არ მოგხუჯვარ, მე მოკვდი შენს გამოსასწავლად.
თუშტა თქვენს გულგრილით მიუყრებდით, მაგრამ ჩემს ალგუნებულ-
მა სიყვარულმა...

ამალია. ეს რა საშინელებაა! შეუღამიხანს! მარტოთამარტო ქალთ-
ან!.. ბოროტო სულა! მე ვსედავ ბოროტების საღრმეს, რომელშიც
უხდა ჩამაგდო. მაგრამ ვეკლამ იცის, როგორც მძულსარ და არა
ვინ არ დაიჭურებს შენ ჩემთან დამოკიდებულებას, არა, ვინა უნდა
მეშინოდეს, ამ საათში დავიყვირებ, ჩემს მოსამსახურეებს დაუძახებ
და გაგადგობენ აქედან, როგორც უხვანდისო ავასავს, თუ ჭეშოვ გა-
ქენს თავი დამანებე, თუ არ გინდა ეს შენი საზიზღარო საიდუმლოე-
ბა არ გამოგაგადეს. გადი აქედან!..

ვანერო. როგორ! მაგდებ აქედან? ამდენის ტანჯვის შემდგომს
შარი ვთქვა, თავი დავანებო იმ სინარულს, ბედნიერებას, რომელსაც
გამოკვლი რქვენსგან?

ამალია. როგორ მედამ მაგ უმჯავსო სიტყვებით ლაპარაკს?

ვანერო. ეს იტოვდეთ არაფრისა არ მეშინიან, თქვენს ქმარი ჯერ
გვიან დაბრუნდება შინ, ისეთს ალაგსა მეგავს გავსავნილი; თხუშნი
მოსამსახურეები შორს არიან და სძინავთ ღრმით; მანც და მანც თუ
ვინმე წასმეს გაბედავს, ვცდები მეგანან ქუჩაში მოღარაჯეთ დაყენ-
ბულები. — ამ სახჯალს ხომ უყურებ!...

ამალია. მე ვთრთი?

ვანერო. დამშვიდდით! რაყედა იმითი? ვინა გეშინიანთ? განა

მოტრფე, მოხიყუნარულე, მოაშივე კაცი სამიშა. შეუბრალებულა
 ამალიაჲ მიუჭარხან ძკიელ ღ თუძრა თქუწნ გძულვარ, მანინც უნდა
 ცაზოგინსნა სამინელის უბედურებისან; ღრთა თვალები განსილთო,
 ყოჩყო გადაწიბეუელი ღ გადატაკებულა, სრულებით დაღუბულა;
 სვალ ცინეში დატყერილი იქნება, რათ გინდათ თქუწნც იმანთან იტ-
 ასჯებოდეთ? დახეპეთ თავი, დაარღიეთ საღრმთო კაშიინი, გაუშვიო,
 ქმრათ ნუღარ გინდა, — მე ახლა მდიდარი ვარ. ჩემგან იქნებით ბე-
 დნიერი, მე დაგავიწყებ ყოველს უბედურებას ღ ისეთს სიამოვნებას
 ნასავთ ჩემს კელში, რომ ბევრნი შემოჭარხრიდნენ.

ამალია, შე ბოროტო სულა! განა მე სავითად უბედური არა ვარ,
 რომ არ გამოგონო მანინთანა უსირცხვილთა ღ უსუნდისო სიტყვები?
 არა შენში, არ მოიპოვება არც თუ იოტის რღენი კაცობრიობითი გრძ-
 ნობა. შენა სარ მიწყეზი ჩუწნის ასეთის სიღარბისა ღ ასე გაუბედ-
 ურებისა. შენ დაღუპე ჩემი ქმარი, შენ მოწამლე სანტიკის გესლით
 ჩემი ქმარის გული; შენ ჩანერგე იმაში ყველა ის ბოროტება, რაც
 კი რამ შენს გულში ბუდობენ. ბოლოს ესეც გინდა ქმნა ღ ამითი
 შეისრულა ავაზაკობა, რომ აცდინო იმისი ცოლიცა? არასოდეს! მე
 დღესვე მოგისერსებ სექმეს იმი ლინ!

კარნერი. შენ გგონია მანდაძღინ მივადწივე სექმეს? გეტყობა ჯერ
 კიდევ კარგათ ვერ მიღნობ. უბედურა! არ გესმის, რომ თუ არ და-
 მნებდი, ისე გადაგვაიდები, რომ საუკუნოდ გამოკვსადები ამ ქვეყ-
 ნას. შენის ქმრით რომ მემუჭრები რატომ არ იცი იმას სექმე ისე
 გაუსადე, რომ თავის დღეში თვალთაც ვეღარ დაგინახავს, თქუწნს
 აღაყაფის კარებებთან ერთი რატა საღდათი ელის დასატყრათ. გერა ვინ
 ვერ გამოიხსნის იმას, — შენ უნდა იყო ჩემი, დამიჯერე, — დამოფინ-
 ის ღ ასეც იქნება.

ამალია, უფრო ჩემი სიკრდილი შეიძლება ღ ვე კი არადეს!

კარნერი. გამოგონე ამალია?

ამალია. (მივარდება ღ სანჯალს სტატებს კელს). ღმერთო! ახლა
 კი გამოხსნილი ვარ, მაქუწნ იმედი, — სიკრდილი უმჯობესია.

კარნერი. უგუნურა! შედექი! (გამოგლეჯს გელითგან სანჯალს) -

ამალია. კველები! (დაეცემა გულმეწეუსებულა. — თმები განეწევა)

კარნერი. ოჰ! (შემოიხმის კარებითგან დაგაგუნება).

გამოსვლა 16

ადრინდელელებივე ღ ურჩუი,

ურჩუ. (გარეთგან): გააღე, გააღე. კარები ამაღია!

ვარნერი. აბა ახლა დავიდუშე აი! (ურჩუას)

ამაღია (გონებასუდ მოვა) . ჩემი ქმარია.

ურჩუ. გააღე ჩქარა. — ტყუბუნები გააღე მეთქი.

ამაღია. (ვარნერს) გაიქცით მანც სიადანმე.

ვარნერი. ჩუმთ! კიდე აჩის ხსნის წამალი. (სამთლებს აჭრობს) გახსოვდეს კი, თუ მიღალატე. ცუდათ მოგვივა საქმე. (იმალვება კარებს უკან).

ურჩუი. კარებს დავამტკევე. თუ ახლავე არ გამიღეთ, (კარებს იღეწება).

ამაღია. დმერთო, ეს წამი ჩემი სიკვდილის წამია. (მივა რომ გააღოს ღ გზადე წაიქცევა გულ შეწუხებული, ურჩუი შემოამტკევეს კარებს ღ შემოვარდება),

ურჩუ. არა ვინ არის. ბნელაა ღ სიჩუმე. მაგრამ ლაპარაკის ხმა მესმოდა. იქნება ფიქრში რომ ვიყავი, ისე წარმომიდგა?.. უთუოთ ამაღიას სძინავს? ჯერ კიდე არ იცის, რა ანბავია ჩემ თავს. თუ წინათვე არ შემეტყო, დავიდუბობდი... სელამ ის ჩემი გულითადი მეგობარი ვარნერი რა დროს მანებებს თავს! აჰ, საშინელი ჩემო ბედა! ამ უკანასკნელს დროს, რაღა სულერთიან წავაგე რაც რამ მებადა, ერთი გამოსხის ილაჯი კიდე არის ჩემთვის; უნდა გაიქცე სელმე ღ დავიძალო. მაგრამ მარტო როგორ გაიქცე?.. ჩემი ამაღიაც უნდა გამოყვეს, მამ ვინ უნდა მამცეს ნუგეში, რომ არ წავიყვანო თან. მე ვგრძობ, რომ კიდე ძალიან მიყვარს, დარწმუნებული ვარ იმხანც უყვარვარ. დიდის სისარულით წაიყვება, თუნდა ჯანაბან იქით წავიდე. უნდა გავადვიმო ალავე, (რომ ცოტა წინ წამოდება, აგებს ხანჯალსუდ დაადგამს). ეს რაღაა? ხანჯალი! ვისი უნდა იყოს? ჩემი კი არ არის ღ. — იქნება მართლა არის ვინმე აქ! ახლაკი მესძინ: როდესაც კარებს ვარსუნებდი, რაღაც ხმაურობა მესმოდა, — მერე უცებ გაჩუმდნენ. — ეს რა საშინელი საიდუმლების შეტყობაა ქმრისათვის! ცოლმაც მიღალატა? ის საკმაო არ იყო, რომ ბედი მოღალატე იყო ჩემი? მერე რა დროს ღ!... მაგრამ, ვაი მოღალატეს, მო-

ღაღატის სიცოცხლის მწყურჩინს!.. ამაღიას, ამაღიას (ღარბის ოი ახში ღ ბოლოხ ფესხ მარდღეს ამაღიას). ეს რა ანბავიას! ამაღიას გარე-ბუღას! მომეჭდაკას!... ამაღიას!... ამაღიას!...

ამაღიას. (გონებასუდ მოღის). ეგ შენა სარ ჟორჟე! მიშველე! (ად-გება ღ იხორქებს ქმრის წინ).

ჟორჟე. ვინ უშველო, შენ ჩემო მოღაღატე!

ამაღიას. არა, მე ჩემ შველას არა გთხოვ, შენ თავს უშველე ჩემო ჟორჟე, გაიქეცი სადმე! (ჟორჟე აქეთ იქით იუფრება). ოჲ, ტყვიღათ ნუ ეძებს, აქ აღარ არის.

ჟორჟე. ვინ? ვინ უბედურო? თქვი! თქვი ჩქარა! სომ სედავ ან სანჯვალს! მომიტე, ვინ არის შენი მეგობარი?

ამაღიას. მე არა შევს მეგობარი.

ჟორჟე. მამ ვინ იყო აქ?

ამაღიას. არ შემიძლიან გითხრა, რომ გითხრა უეჭველად მოგვლავ.

ჟორჟე. ნაწილებად ვაქცევ იმ ავასავს. შე მოღაღატე. მაგას მს-ვედრიდი ღ მეუბნებოდი ასე მოიქეცო ღ შენვი გატყეფი ფიციით აღთქმა? მითხარ, სად დამალე?

ამაღიას. არ ვიცი არაფერი ამას მეტი, რომ მინდოდა მამკვლან-კიყავი.

ჟორჟე. კიდევ აქ არის? დამალულია? სიჭედილი აურდილებოდა, თუ სულში ჩავიგდე. (ღარბის ოთახში ღ მივარდებს მეორე ოთახის კარებს.)

ამაღიას. სეუჭარელო ჟორჟე დამშვიდდი!

ჟორჟე. სად არის განსაღებო?

ამაღიას. მე არა მაქვს! დამშვიდდი! ჩქარა გაიქეცი!

ჟორჟე. დამეკარე, მოღაღატე შენ! შენ გაშვეტი ჩემი კელით სიჭედილს. (სტესს კარებს ღ გარბის.)

კამოხულა 17.

ამაღიას, ლუიზა, ვარსკო, რადოლოფი, შემდგომს ჟორჟე, ჯერ-მონე, ვალენტინ, მონამხარუბი ღ სელდათუბი ოთავობით.)

ლუიზა. (შემოდის სამთლით ღ თან შემოსდეკს რადოლოფი). აი, ბატონო რადოლოფი თქვენთან მახულა სელდათუბით.

როდღაღვი, სად გასლავთ თქუნი ქმარი? სალდათებს უნსავთ აქ შემოსული. დაიღუბება, თუ ჩქარა არ გაიქცა სადმე. (ამ დროს განმავლობაში იყვს წყნარა გაიზარება ვარსები გარეთ.)

ამალია. ას! დაისხენით ღუთის გულისათვის ახიცი ჭ მუც, ახე არუღლათ ლაზარაკობს. რომ თავი უნდა მოიკლას!

როდღაღვი. ვინა? რისთვის?

ვარსები. (შემოტყუას ყოჩყს, რომელსაცა სელში გატენილი დამბანა უჭირავს.) აი, საყვარელი, ყოჩყ, დახე როგორ გიმტკიცებ მეტარობას, მოდი, მოდი გასვენო მენი ცოლის მოაწიიყ.

ამალია. ას!

ყოჩყ. (როდღაღვის) როგორ თუ, შენ უმზგავსო ჩემ ცოლთან მაგას ბედამ!... ამ საათში ეს ტყუის მოგიღებს ბოლოს.

ვალენტინ, ლუიზა. (მოვარდობიან ყოჩყს). შედეგ! მაგას რას შერებთ!

(ამალიაც მოვარდება ყოჩყ-ლუიზა შვარბენიებს როდღაღვის მეორეს ოთახში...)

ყოჩყ. გაძეცალე აქედან შე მოლდალატკე! სად წავა ის ჩემის კელითგან! მაგისი სისხლი ჩწყურჩან, სისხლი! (კელსა ჭკამს, იქით გადავლებს ჭ შვარდება იმ ოთახში, სადაცა მოარიდეს როდღაღვი, იქიდგან შემოიხიხის დამბანის სმა, ამალიას გულს შუწყუსდება, გარეთ ქუხადგან ყვირილის სმა მოიხიხის: აქ არას. აქ! დაიჭირეთ! დერმონე ვარბის გარეთ, თან გავდეგ ვალენტინ.)

დერმონე. (ყოჩყს) შე უბედურო! თუ ჭგუა გაქუხ ჩქარა გამომ. ყვი ცხენები მზათარჩან.

სულერთიან. (ამალიას გარდა). გაიქცით ჩქარა!

ყოჩყ. (გამოვარდება). მამ მუც გაიქცევი, (დასახეებს იმ ოთახს, საიდანაც დამბანის სმა მოვარდა) ვიზღევი სისხლი! მოვკალი ჩემი ცოლის საყვარელი! (სწყებს ამალიას ჭ გავებს გარეთ) შენ მოლდალატკე. უნდა შენც თან გამამევე! (ამ დროს სხუ ვარბობიან შემოდან სალდათები, მისცვივიან ოთხ გუთსივ, აუერესენ ერთს სმიხობას, რასარუსს, მაგრამ ველარავის იბრჩინან. ჭტებ შემოვარდება ლუიზა ჭ დამბანებს.) ტყუილას ნუ ექებთ იმით თავს კიდევ უშედეგს. ჭ გაიქცინეს!...

ჩ ა ნ კ ი

(უძველესი კ. დ.)

იყო დრო, ოდეს შმაგი ჩანვი ჩემად მოძღვრნი,
მეკეზობდა რა მუხრანო მას უნადვლელად,
იწვრიალებდა სისარულით, ჭ მისნი სმანი
განისხეოდნენ ყრუსა ანკს მოუთმენელად.

ღ მსოფლად ბნელი ჭ დუმილი წუნარისა ღამის,
იყვნენ მოწამედ საიდუმლოდ აღტაცებათა;
ღ მსოფლად ტუბილი იადანი წადგოტაა შორის,
სანწარ შტეენითა მოსმასიდა გულის ვენებსათა;

იყო დრო, ოდეს მშჳწნიერი ესე ბუნება,
მიძვეს მისსა გრძნეულებით გამაცუბდა,
ღ დამატკებდნენ: სიყვარული, თავის-უფლება,
ღ ზრუნვას სსსტიკს ერთისა წუთისა დამავიწყებდა.

იყო დრო, მაგრამ, სუ მაცთურე ამოკებუ!
რად დამიღვეწე ღქროკანი სატი ოცნების?
რად დამდე ჯაჭვი დამონების რად მომიზიდავ,
აღელვებაში ამა სოფლის დაუდგრომეჯინ?—

სადაც გრილდება მგონისისა მსურვალე გული,
სადაც ჳსტენდების უწმინდესნი სულის გრძნობანი,
სად ჩანვი მექმნა შენის წესით დაყრუებული,
ღ უპასუხოთ განიფანტენ გულის ბეკრანი!

რომანსი.

ტურფაკ, მითხარი შენ ჯერ დილით,
ოდეს ვრონა რაყრატებს სოღმე;
ვის სიყვარულით ივსება ცრემლით? —
შემატეობინე მშუჭნიერო შე?

დგები თუ წინა შენ ნამძანსაჲ,
ვერ ახწობ ნახს თეთრს ძემუს ჭიფარკს;
მაგრამ ფანჯრის წინ შიქვა მღელვარე —
შენ ვისთვის ოხრავ? ვის უმჯნებ თვალს?

ვინ გტანდება მთვარიან ღამეს,
რომ უჭვრეტ სოღმე ღამილით მთვარეს;
ვის ემსით მღერი შენ სეკდიან ხმებს;
ღ შექდებ რად ჭვრი უწყალოდ ცრემლებს?

მგონი შეც ვიტნობ შენს საყვარელსა:
ის სომ არ არის, ვარ მოღრუბლული,
რომელიც მუდამ ჭბმანსავს სოფელსა —
ღ მიანნია ფუჭად ფოკელი?

თუ რომ ის არის, ვარცდაც ვანობ?
მამ როგორც დასა. შე გირჩევ ქალა:
ნუ ჭეკება იმის, გულსაც ნუ იღროს;
ვითომც სსუა უყვარს? ხედები საბრალა!

თუ იმის იტყვი. რომ გააღერებს,
ის ფოკელ ქალსა მატეის სოღმე სტემს,
ოჰ! დამაჯერე, გირჩევ ვითა დას:
დაივიწყე უნდა ვისთვისც ივლამ თავს.

ტურფაკ, ვინც ვიყვარს, ის როდი ეძებს
ქალში მარტოკა სიმშუჭნიერეს.
ის ეძებს ქალში: ნამდვილ ქალობას,
ქვეყნის მსმენლობას — განათლებას ჭეჭას!....

აზბოს ანუ გერმანუის წმიდის გიორგის ეკლესიის აღმენებინაჲს.

ჟამსა სჯარტოელს მეფისა, ფარსმან მეხუთისა ბაკურ შარგელის ძისა, წელსა ფლჳ (წმწს), ოდეს ცოლად მოიყვანა ამან აფსაწყ-თისა დიდისა თავადისა თავთარის ასულა სვარაწმმა, მამის თანა ჭყვანდა ასულსა ამას, შარგელისა ქმრას თანა ნაშობი ვაჟი, ასელად ვარამდსად, სვასა თანა მდიდრულსა მსათოევისა, აქვანდა მას შეჭე-დილი ნაწილი წმიდისა გიორგისა, რომელი ებოძებინა ასლისა რომისა, — საბერძნეთისა კვისაჲსა იუსტიკისა ნიჭად ერთგულებსა. ესე ვარამდსა გრა მეფისა ჭყვანდა მეფისა ფარსმანსა, ვითარცა მემკვიდრე თვისა; ვინაჲღჳს მეფე ესე იყო უქო ჳ სიცოცხლესა-ვე თვისსა ნაწილიანი სჯი დიდისა გიორგისაი ძაუბოძა გერსა თ-სსა. მეორედ აღაბრეს რა ქართლი სვარსთა, ჟამსა ხონრო ნუშირ-ვანისსა, წელსა ფმა (541ს), ამისთჳს ვეღარა შესძლო იყო ვაკე-სედ დგომად, რომლისა მიხეზასათჳს მეფემან აღუწისა გერსა თჳსსა ადგილი, სეობასა შინა; მიჭსცა სეობად ესე ჳ მთა იგი, სა-დაცა სედუერნი ოპსნი დიდძალნი ჭმთამოასსსა ჳ დამქენა სასლო-ბითურთ ვაკესა სედსა, სეობაში, სლოჳ წვექსა მისვე მთასასა აღ-შენა, ამათვე წელთა შინა, არა დიდი ჳ მშვენიერი ეკლესიაჲ, წმი-დის გიორგის სასულსა სედა. სოფელსა მას უწოდა დიდი გერისა, სლოჳ სედა სოფელისა აღმენებულსა ეკლესიასა დიდისა ვერისთავი. შემდგომად ამისა, დელოფელი სვარაწმმა ძირთ ურთ თვისით ვარამდსადით გარდაიცვალენ, ჳ მერმე მეფურა ფარსმან, სლოჳ ადგილი იგი დაჭმთა სასულითა ამით დღეინდელად დღემდე; რომელიცა შემდგომთა მეფეთავან საუფლისწულთად იწოდებოდა, გი-

დრე სახელგანთქანის, დიდებულისა და ძველმშობლისა მეფეაღს თამარისა დედუგანანისა რა თამარისა სასურველად შვიდობა ქართლსა შინა, აღაშენა სოფელი არბო, წელსა ჩრველსა (1186ს) და მუნ თვისთა წარსაგებელთა აღშენებულსა, ვაკესად, კველსიასა შინა, ჭბრძანა დიდისა პატრიოთა ჭმთამოყვანებად საკვირელთ-მოქმედისა და ძველმშობლისა გიორგის ნაწილისა, თთვესა აკვისტოსა. სატი იგი აქამოდე განისვენებს მას კველსიასა შინა, ურულად მტრული და დიდი შემწე მეფეთა და ერთა მათთა. ამის მიხედვისათვის განწესებულაჲს, იმ დღიდან, ქართველთა ერისაგან დღესასწაული (დღეობა), 28სა მარამობის თთვისსა, აკვირს დღეს, რომელსადა უწოდებენ გერისობასა, — არბობასა; სადაცა შეიკრებიან სალოცავად მრავალნი სალსნი: ქართლიდამ, იმერეთიდამ, ტფილისიდამ და კახეთიდამ. სოფელი ახუბო არის გორიდან რცხ სუთს ვერსად. საშორით.

აღკვესნდრე განსკვანოვი.

30 აკვისტოსს ჩუგ წელსა. ქ. გორი.

ჩამომავლობა თათართა.

ისტორია მოგვითხრობს, რომ აღსანიშნავს ჩინეთისა სათათროსი სიმბოლისა ირეუტის გუბერნიისაკენა, შინდვრებში რომელინი არა იცოდნენ არცა ბერძენთა, და არცა რომელითა, მთაბარებდნენ ურდოზმონღოლთანი, აღმოსავლეთისა თურქთა (ოსმალთა) ნათესავნი. ამს გარეულსა, დაბნეულსა სალსნა ბატონად ჭკვანდნენ თათარნი ნიუხნი. ჩრდილოეთისა კიტაისა მეფენი; მონღოლნი ესე ირდებოდნენ ფრინველთა და ნადირთა ნადირობითა, საქონლითა და აკვაცობითა. განსაკვირებულად უოველთა მახლობელ მეთაობმეტე საუკუნოაღსა ნასკვრისსა, ესე იგი ქრისტეს აქეთ ათას საზომოდ და მერვესა წელსა ერთი მონღოლთა განძლიერდა და იდიდებოდა ძველთა მიერ მტერთათვისთა შუდა. სახმან მონღოლთამის ესეუა აღადურმა, ბრძოლითა დაიწერა რომელინივე მეზობელითა სამეფონი. და გარდაიცვალა რა

სიყმარწვილეში დაუტყვა ცამეტის წლისა მეს თვისსა თემუხინსა
 რმრცი ათასი კომლი ვმა, — მოსარჯე. ურმა ესე თემუხინსა ცლზარ-
 და დედამას თვისმან მდაბიურად, — მწყემის გვართა ცსოვრებითა,
 გარნა ცოდვითა ქვეყნისათა ნება წსტეს მას, თემუხინსა, რათა სოფ-
 ელი განაკვირვოს თავისის გაყვაცობითა დ ბუნეირებითა, დ როდე-
 საც თათარი ესე დაიპყრობდა შემდეგში მილლიონთა ერთა დ დაამ-
 ხობდა სსელმწიფოთა, დიდებულთა დ აღუვაბულთა ძლიერითა მ-
 ედრობითა, გამოცდილებითა, გელაუნებითა, წსწავლითა დ სიბრძნი-
 თა თვისითა ძველთა წსწულის-მდეველთათა. უმათა ამათ თემუხინის
 ხანისათა, წმეოვობდა საქართველოში დიდებულთა, სსსელოვანი დ ბრძ-
 ენი დედოფალი თამარ; სლოლო რუსეთისა ქვეყანაში მეორე კვადი-
 მერი დიდი მოვარნი. სსლას ასევე დაუბრუნდეთ რუსისს ზირველის შე-
 სავალსა

მოკვდა რა ბადადურა, ბეგრნი ვმანი განუდგნენ შეიფსა მისხა-
 მამინ თემუხინმა შეჭვობა ცც დ ათი ათასი მკლარი, ეომს იმათ დ
 წსძლია მილლატეთა, აღავსო სამოცდა ათი ქვადი მდურარის წყლი-
 თა დ თავი მოლლატეები შიგ მოასარვისა. ამისა შემდეგმად ნებით
 დაემოხილნენ მის შემინებულთა თათართა დ მოსლოლების ბანაკე-
 ბთა მოვარნი. გამოჩალებულნი მეფენი დ ერანი შეჭვობა ერთსა
 როვლსაძე მდინარის ნაპირსა ზედა დ სსსადსოთ დალია მის მდინ-
 არის წყალი. დ ესრეთ სჭკვა: »წფივრავ. რომე ვოველივე გავიფოთ
 თქვენ, მწარეცა დ ტობილიცა.« სსმან ქრატისამან ივადრსა დ შეე-
 ბა ამას მეორესა ატტილასა, გარნა იძლია თემუხინისაგან. მოკვეთა
 თავი დ გვრცხლი შენასული დაადვა ნიშნად დ სსსოვრად თემუხი-
 ნის რისსეისა თათარისა შინა. დღეთა ამათ შინა მოვალა რიცხვე-
 დი დ უთვალავი ჯარი მოხგოლთა, იდგა ცსრასა აღავსა ბანაკებად,
 მსლოლებულ-დ ამურ მდინარის სსთავისა დ მოკლელთა თვისისა კვლმ-
 წიფისა თემუხინსაგან სსსლთა ბრძანებთა, დ აწა ანაზად მოვიდა
 რომელიმე წმიდა მეუდასოკობერი, ანუ ცრუ წინასწარმეტყველი, დ
 აწუფა ერსა მას. ვითარმედ დმერთმან მისცარ თემუხინსა მრთელი
 ქვეყნსა. დ ამას ქვეყნისა მივლობელსა უწოდეთო ჩინლისა ხანი ანუ
 დიდი კვლმწიფე. ჯარმა. მოსელებმა დ სსლსმა ირწმუნეს კმა ესე
 ლეთისა დ დაემოხილნენ ნებასა მისხა. სსმსრეთის სიძობის ყირ-
 დისნი დ განათლებულნი იგურნი ანუ უიგორნი, სსმხლავსა ზედა

მცირისა ბუსარიისსა მტროკრებნი, მიეცნენ უმად ჩინლისუყენსა. ესე იგუინი კერძთა ილოცვიდნენ, გარნა ჭყვანდათ ქვეყანასა თვისსა მსჭმადაისნი ღ ქრისტიანინიცა, ნესტორიანნი თავისუფლად; ამათ, იგურათა, უფრდათ ჭხწყელა, კელოგნება ღ უოკელთა სათაროთა ამათ სხწყელეს წიგნი. ტიბეტისა მეფემანცა აქმო თავი თვისი ჩინლისუყენსა ღ იცნა მბრძანებულად თხზად.

ჩინლისუყენმან, გაამზარტაგნებულმან დიდგაცლობითა, არღარა მიჭნცა ემური სარჯი ნიუხთა ღ ჩრდილოეთისა ჩინეთისა კელმწიფეხა, არამედ ღ ესრეთ წარუგზავნა კაცი შეუთვალა დაცნებით: «კიტაიღნი ძველადგანვე კელმწიფეთა თხზთა უძახან ღუთის შულებსა (ბოლდისანი); სოლო მენ კაცი სარ მოკვდავი! ამისა შემდომად წარვიდა ჩინეთსა ზედა, აღიღო ოთხმოც ღ ათი ქალაქი, ავრობა ურცხვს მტრის ჭარხა, ღ მოჭკლა მრავალი ტუგენი, — ბებურნი, ვითარცა უსარკობლანი კაცნი. გარნა კელმწიფემან ნიუხთამან მოამშვიდა იგი, მიჭნცა რა მას სუთ სვი ურმა ღ იმოღენივე მშეკნიკერი ქაღწურენი, სამი ათანი ცხენი, მრავალი აბრამუმი ღ რქორა; მეორედ შვიდა ჩინდის სანი კიტაიში ღ დაიზურა სამეფო ქალაქი იმისი ნეკინა (ათას ორას თხუთმეტში წელსა), დაჭწწვა კელმწიფის პალატა, რომელიც იწოდა ერთს თთვემდისინ. თუცხელმან თემუნი ზეკინისა შინა ჭზოვა მდიდარი სომოვარი ღ ბრძენი ილიჩუ, ნათესავი უკანსხუნელთა კიტაიის იმპერატორთა ღ დიდებული ისტორიისა შინა, აღამაინთა კეთილას მეოფელი; ესრეთ, რომელ ილიჩუ, შეუყვარდა რა ჩინდის უყენსა, მიღლიონი საღსი დაისხნა სიკუდილისაგან ზატვიცნუქათა მისითა; ილიჩუ მოამშვიდაებდა გულის წურმანსა სანისასა ღ ამლეკდა ბრძენთა რჩევათა კაცი ესე თვალმომოგონი.

ჩინდის სანი წარმოქმართა დასავლეთისა მხარეზედ ღ ამან სავრობამან მისმან აღაოსნა ღ დასცა რუსეთი, საქართველო ღ სპარსეთი, რომელსა შინა მეფობდა მამინ მასმად მეორე, რომელიცა ზვობით სასულს ზღებდა თავსა თხზსა მეორედ ალექსანდრე მაკედონელად. ესე მასმად უყვარდა ჩინდის უყენსა, ზატვიცნუქდა მას, ეძიებდა მის ჭკობრობასა ღ უნდოდა შერბობა მანთან: გარნა მასმედან მოციქულნი მისნი მოაკვლევინა. განრისხებულმან ჩინდის უყენმა მიჭმართა სამართალსა ღუთისასა ღ თხზსა კრძალსა, სამი დამე ილოცა მთაზედა ღ საქვეუნილ გამოუცხადა ერსა, რომელ

დმეტრის ძილში გამამიცხდადა პირითა ქრისტიანის ეპისკოპოსისათა, რომელიცა სცნოვრებს იგურის ქვეყანასა შინა, ძველს ესე სიტყვეს, მოგონილი განსამტკიცებულად მოკლე ჭკუის ვრისა, არგებდა შემდგომთა შინა დღეთა ქრისტიანეთა, ამისთვის რომელ ჩინლისსა ნი ზატივსცემდა მათ, იწუროს სანძის ზომილად მახმედისა თანა სპარსელისა, წმინდა მას და მიუღო ზემოთა აზიასა შინა ქვეყანანი: დიდი ბუნებრივ (ძველი სოფლისა ანუ ბაგრატი), სამარხიანი, სივს, თერმითი და ბაღსა. უწყალოთა მსუდართა ჩინლის-ყუანისათა მოაღსრულს და დაამტკიცეს ორსა ანუ სამსა წელსა შინა ყოველი ქვეყანა არაღის ზღვიდამ ინდო მდინარედმდე, (ესე იგი აღმოსავლეთის კიტაიიდან ინდოეთამდისინ). სპარსეთის ყუანი მახმად მერვე, დევნილი ჩინლის-ყუანისაგან, იმალებოდა აქა და იქ, მერვე წარვიდა ერთსა კასპიის კუნძულსა შინა და მუნ უიმედო-ქმნილი, გარდაიცვალა, ჩინლის-ყუანისაგან ქართლი აღაღსრა, ყამსა, თამარის ძის, მეფის ღამსა გიორგისა, გარდა არა სრულიად, არამედ განჯაგარემოეთი და სამშვილდედისინ — ჯავახსეთსა შინა.

აღ. გარსევანოვი.

რუსულიდან ნათარგნი

შედარების თხზულება.

გეგმობნიკვი.

ერთმა ყმაწვილმა გაცმა კოლლექციის რელისტრატორმა ზოტანნიკოვმა მიიღო სტანოვის პრინციპის ადგილი (უჩასტკის წასვდატლის მსგავსია რუსეთში:) ეს სხისისულო რუსეთის წელთა აღწერის გამგეობაში შემთხვევა მოხდა შემდეგის გარეშე წიგნების სხისით:

ერთხელ, სუთთად ჩაიცო იმან ტანთ ზე გამოსცხადდა ლეკუნობის გარდასახვად მის ადმატებულებას ღრუბლს ზუბატოვთან. ღენერადმა, რომელსაც გარდა სხუათა კეთილმოქმედებათა, ჭქონდა ის ნიჭიც, რომ ერთის შესადგით შეატოებდა სოფელ გაცსა, იცნო ზოტანნიკოვიც. გვერთ რომ გაუჩან ყმაწვილს კოლლექციის რელისტრატორს, მალაიდი ზე გამშინჯავი თვალი გადაავლო, ზე იქვე მღაბაღის სმით უთხრა თან მიმდევს ვიცე-ღუბენატორს:

— აბა, როგორა ჭიუჭრობთ.... ეს ყმაწვილი გაცი.... შეიძლება რომ ყოჩაღი სტანოვიო ჭამოვიდეს, განა?

— შე.... შე.... მოჭყვავ ბლავილს ვიცე-ღუბენატორი, იმ სხისით თონაქო უნდოდა რომ გამოეთქვა, რომ ზოტანნიკოვი ჭერ ყმაწვილიაო, მაგრამ ზირველსავე ლექსზედ შუბორბიკდა, მოაგონა რა, რომ მთავრობისაგან სხსტიკად ჭქონდა ნაბრძანები ყველასზედ უმეტესად იმაზედ იზარუნს, რომ ღუბენატორთან თანხმობით იცხოვრებს.

— აბა, სავარაუდოა, დადეკ სინათლესთან ახლო! ეუბნებოდა მისი ადმატებულება ზოტანნიკოვს.

ზოტანნიკოვიც აღწრულებდა ბრძანებას. ღენერადმა, სელები ზურგს უკან დაიჭირა ზე სელახლად გადაავლო მომხსრევი თვალი ზე

კარგით რომ გამინჯა, ეტუობოდა, რომ კაცის გამომცხრობაზედ თავის ღინსების კმაყოფილი შეიქმნა.

— ღმ... ჭო, გამოსადეგი იქმნება! გამოსთქვა იმან: — იცით რა არის, მე მინდა რომ ცვლილება მოვასდინო... რომ ის რეჟისის წინააღმდეგნი სსიერებანი ჩემთან აღარ იყვნენ... ახა, გინდა ჩემო სსიერელო, სტანოვობა თუ არა?

შოტანნიკოვი პირველში მკვლარსავით შეიქმნა, მერმე მორცხვი სსიერე დაელო, მსხუან ისევ მომაკვდავივით გასდა. პირში სერწვევი გაუხმა ჭ ერთი თესი, არ ვიცი რისგან ჩაეკრათა.

— მამ, კარგი, კარგი... გწესდავ! უთხრა ღენერალმა, ჭ სსიერებზედა უმაწვილი კაცის შეკრთომით. მიუბრუნდა ვიცე გუბერნატორს ჭ ღაუმატა: — მამ სსიერე კანსარეჟინით ჭ კანკარეულება მოასდინეთო.

ამ სსიერის ღინსს დღეს, სსიერე სსიერედ, სსიერე გამომცხრობაში სტანოვიმ, იმისთანა წვეულება გამართა ტრასტირში, რომ იმის შემდეგ, გველს წაწილებაში ღუბერსკის პრეფერენისა აღმორჩეულნი კაცნი დაესტუბოდნენ მთელს კვირას, როგორც სიუვარეულისგან შეპერობილი კაცნი.

ველსანი იქ იყვნენ ვიხვადეცი ცოტამატად იყო დამოკიდებული შემდეგი ბედნიერება, თუ უბედურება შოტანნიკოვისა, თუნჯის სმა ში უძლეველი სსიერეობაზედ ვიცე ვიყო, უმანგო მათე სკოლაში სსიერე, იყვნენ პრეფერენიკოვი ჭ ტრასტირისანი, იყვნენ ორნი ვახკრესენსკები, სსიერე პრეფერენსკები ჭ სსიერე.

— სწორე ვითხრა, მამ, მანქანების მორჩენება! დაქვლავება შოტანნიკოვი, დღესდღეს ამბავს რომ უამბობდა იმით: — ეს იმას მოასწავებს, მოასწავებს... მსოფლოდ არ ვიცი ცოცხალი როგორღა დაეჩი!

— დიას, მამ, უბრალო მეთევსეთაგანი! აღად მართლობით შეუნიმნა მათე სკოლაში სსიერე.

— მამ სწორე იტუვი! ჭიქმობდა, როგორც მამანის სსიერე იყო, რომ სინტონსლე დაესრულებინა უბრალო მწერდად...

— ესდავი ავტო მიუღეს კვესანს კადმით დაიჭერ! სიტუეა წართო ჭ ამოიხრას ერთის პრეფერენსკიმ.

— არა, კვ რა არა! კვ არაფერია! მართათ წაეშველს ტრასტირ-

კინი: — შენ ის წარმოადგინე: ადგილი, რა რიგი ადგილია! ტიკები ძმაო, ცხენის ქურდები, რჯულიდამ გადამდგარნი... აი ეს მოიფიქრე შენ!

— დიას, თუ ჭკვიანათ მოიქცევა კარგი ხანების! წამოხთქნეს ზსალმანეცრუკმა.

— უფრო ძალადობით... უფრო ძალადობით იმოქმედე!

— ღუბერნიის ქალაქშიაც ძალდა მოიხვედო სოლმა...

• ჭო, ჩუქნს ემსწვილებს ნუ დავიწყებ...

— შენ, ძმაო. ნუ გაჯავრდები, თუ ზოგჯერ ჩემ კვლში მყოფს ხაქმების გამო ხავედური მოკვია... მე, ძამიავ, შენი მეგობარი ვარ — თითონ შენ იცი! აწმუხებდა სკორობისძიენსკი.

— უხავედურად ზოგჯერ არ იქნება...

— უხავედურად ვიცი რომ არ იქნება!

— ზოგჯერ, ძამიავ, თითონ ღუბერნატორიც ისე... ჭო, ჯ რა ხალაზარაკა! დატყუარსებით!

— მამ შენ უფრო ძალით მოექცე ხალხს .. ძალა მოიხმარე სოლმა, განუძიარა ტრინაუჩინიძა.

— წადი, ძმაო! გარეცე არა ჯ სული ჯ გული!

— წახვლით, რატომ არ წავალ! შეიძლება წავიდე! მიუგო პოტან-ჩიკოკმა ჯ ბედნიერებით გულ ხაქე მთელი ხსნით ილიმობდა.

— არა, ძავს ნუ ამბობ: «შეიძლება წავიდეო!» დარიგებხავით მეუნებნა ზსალმანეცრუკმა: — იმიტომ შენ ჯერ არ გეხმის! შენა ჭტუქრობ, ნივთიერებათ არსება რაშია? ძავალითებ, ვსთქვანთ თუნდ ხაათი, ან ეს სტაქანი.... განა გეხმის რამე?

— დიას, ძმაო. ზინოკი ზაქარისხავან სწორეთ უნდა ისწავლო, უნდა!

— ანუ წარმოვიდგინოთ ძავალითად თუნდ ეს: განა შეგიძლიან გამოიცნა, თუ რა ბიანბრუბა მოკვლის შემდეგ? შენა გკითხავ, შეგიძლიან რომ გამოიცნა?

— დიას, მე რაზუმნიკი სვიმონის, წავალ ბატონო... მე რაზუმნიკ სვიმონის, ვიდეც ცოტადენ ფუნჯს მოკიტანინებთ...

— შეიძლება. ზინოკი ზაქარისი ეველას განწავლის, ჯ შენის მოქმედების წრეს შემოკითვარგლავს. მამ იმხთან მიდი, ახაქარბითიო ნუ ჯ შიშით ჯ თროლავით მიუახლოვდი! ეს ჩემი თქმა მოავრე, გუნწირულების დროს ნუგუმს მოიპოვეს, ძავდურებან განახნეკ ჯ

დაიმორჩილებ, საქმეებს ნათლად ღანასხვ, როდესაც რომ იმის დარბევას მაგრად შეინახვ!

აღთქმულის სიტყვის მტკიცე მოტანნიკი მართლად მერსეს დღეს გაემგზავრა შინაგო საქარინთან.

შინაგო საქარინი იყო სამსახურიდამ გამოკლებული მოღვაინდა-რბე კაცი, შესდგულობით გამხდარი, ტან მომცრო და წაფრინსკან დაფქული. ძველ დროს იმას უხმობდნენ მსიარულს კაცად და მართლადაც ყოველთვის მსიარული იყო, მაგრამ თავისებურად. რადაც შინქმულობით, თითქო უსაროდა და მსიარულობდა საუთრად იმიტომ რომ რტატობით მოკლას თავისი მოყვარე. შთელი იმისი მოწყობილება წიხდიანი და წახინარი იყო, და ისეთ ხაირად იყო დატრესილი რომ, როგორათაც უკანასკნელს დროში ესმოდათ ბრუნდე საწის გამოსატრელება, შესამლო აღარ იყო რომ დაუკენებინათ სამსახურში, თითქმის შეძვის სუდმიანც (უწინის უზრავუნთე.) ხდაც, როგორც ვიცით, არის თვთ. სამშობლო ბრუნდე საწთა. ამისათვის შინაგო საქარინს უნდა გაუთავებინა თავისი ამ ქვეყნათ მოგზაურება, როგორც ის, იმ გაფოთელილს სეს ქვეს, რომელიც მდაბიურად იწოდება დავიდარბად და შარინამათად.

— შეს ქადაღდებში, საუტარელო, ამოფხევილებზედაც ნადეკას არის გადახსმულიო! უთარა იმას ღენერალმა ზუბატკომა, რომელიც რუსეთში შირველი ქვეყნის მმართველი გამოვიდა, და მოითხოვა რომ ჩინარნიკებს ქქანდესთ კეთილობილური მიმოსკრა და თანამდებობის აღსრულების დროსაც სასე დამმუდებული; — არა, არწა მიეტ უთუ-ოდა, გამოდა სამსახურიდამ!

მაგრამ საზოგადო ჭარნიკი ელქმნივეის მარსეს იყო. ბეჭტი ჭემდარიტს მაგალითს ამობდნენ, იმაზედ, რომ როგორათაც სადა-გელი აფიცრები ჩამოდიოდნენ სოლმე საუტსოკო მოღვის გამანდრე-ბად და თითქმის ჩინებულს სარდლებათაც. ღანარანი იყო ღრთის განგებაზედ, რომელიც ზოგს მიანიჭებს სოლმე სიღამაზეს, მერსეს სიმდიდრეს, მესამეს გამჭრინახს, ჭკვას, მეროთეს კი არაფერს. მაგ-ბამი იფენენ, რომ არც ერთი უსამართლო საქმე არ დარბება საიქი-ოს, რომ სამავიერო არ მიიღოს და ღრობ ღენერალს ამავებდნენ

დ ლელემონიევი აქედნენ. მაგრამ წინავე საქარნიკი მანც დ მანც გაძვერილს თითს უნდა დამონხილებულიყო...

განსაკუთრებით ლელემონიევისკენ მიიღტოდნენ ყოველ გვართ დ სხსიერებათ მდაბალთ მწერალთ გუფნი. უგვარდათ სოფდე, ცუდაბანი იმ ხსალი უღირსი ლაპარაკის ყურისგდება დ მოისმენდნენ სოფდე იმის სიტყვებს მხარულუბით აპხილის გუფით, დ წინავე საქარნიკი მაც საქმეში ღირსიც იყო იმ დიდებისა, რომელიც მონპოვა. ოღონდაც როგორც ლელემონიევს, ისე სხუას არავის არ შექძლო კარვის რჩევის მიცემა, სწუკშის ცემა, დ იმედოვნება დ ბრძენა ბედის წყრისგან დენილნი მოღონდნენ სოფდე იმისგან გამსწევულ სწუფნი — განსწვნილნი, მწუხარნი განსრებულ, ბრძები თავად ხსაფილ, უიმადონი — სწუკშით დ გონება განათლებულნი.

პოტანხიკოვად სამწუხაროდ, ხსხის პატონისმა ქალმა, ხსდაც ღელემონიევი იდცა, გამოუცხდა რომ წინავე საქარნიკი გუშინდელს ქეთ ქემაცკიხა ხკარდა დ ესდა თითქმის სიკუდილის ვაქს არის მისწევნილი.

— უთოდ ქეიფიანდა იქნება პატონი? გაუბედავად შეუნიშნა პოტანხიკოვმა, მაგრამ ქალმა სწორედ დაწწმუნა, რომ პატონს მთელი დღე დ ღამე პირში ტის ხამიც არ ხაუშვიან დ უიგავოდ კედება. პოტანხიკოვს როგორც უნდოდა რომ გამომსწენებულ იყო, იმ დროს მეორეს ოთახილამ მოისმა მოძლილი ხმა თითონ ღელემონიევისა, დ უმხნოდა ხსხის პატონის ქალს.

— მობანდიათა, უისრა ქალმა, ერთს მინუეს უკან რომ დაბრუნდა პოტანხიკოვთან.

— ავათა ბრძანდებით, წინავე საქარნიკი? ჭკითხა პოტანხიკოვმა, როდესაც ჯდებოდა ღელემონიევის პალიშთან.

— დიას... მეტი მომივიდა, ეტყობა... გუშინ წინ რაწუმნიკ სემონიის დაბადების დღესწაულულობაში ვიყავი.. დ ცეკვან ხმალუაფე...

— გაიფოს, წინავე საქარნიკი; მხარულუბილამ ცუდი არა გამოკარა სოფდე პატონა.

— დიას, უწინდელს დროს, მართალია, მხარულუბისგან ავით არა ხდებოდნენ სოფდე, ახლავი, ძმა, სხარულად თათქო უხარებულა; ეგელსან რაღაც უარისმული სიბსკულა... შენ რისთვის განსარკვი?

— აი რისთვის ბატონო, სტანაეობით საუკუნოდ გამაბედნიერებს...
სახურველია რომ თქვენსგან დარჩება მივიღო ბატონო...

— მადლობელი ვარ, გმადლობ, რომ მე, მოსუნი, მომიგონე. ეს
მართალია, რომ მე შემიძლიან დავარცხო, ამიტომ რომ მე ყველა
გადავხედავ..., ბევრი რამ მინახავს, ჩემს სიტყვებში, ძმან! მხოლოდ
შეუძლავთა ანა; თითქმის სულსა მსუთავს... მაგრამ ანაუშავსრა.

— ქვეყანას ესე, დაიწყო ღელემონიემა, მაგრამ ხან ჯ ხან ლანა-
რავს უწევდა ხოლმე მძიმე ხედავ: «ქვეყანა, რომელსედაც ჩვენს
უნდა ვიმუშაოთ, როგორც უნდა, ისე არ არის, განსხვავებულია.
ძლიან მოკლეც დროში, ცოტა რამ ნაკლებს ან წლამდინ მისწევს,
რაც გაიზარდა, გამკაცლდა ჯ ბუნებითად გადამაზდა.

«შენ მეუბნები:» საუკუნოდ გამაბედნიერებს სტანაეობითაო, იტივი
რას არის «სტანაეობი»? იქნება ისე თქვამდე, რომ სტანაეობი არის
პოტანნიეობი, არის ოგინნიეობი, არის პრეობრავენსკი? მეგი ამას
გეტყვი, რომ ყველა ესენი არიან მხოლოდ დასასწავლებელი, რომ
პოტანნიეობიც, ოგინნიეობიც მხოლოდ მიწმსხნებულები არიან ნიე-
თიერებათ, არსებაშივი სტანაეობი, არც ცოტა, არც ბევრი, არის ნიე-
თიერებითი გამოხატულება უნივითიერათ დამოკიდებულებაში, ... სუ-
ძრობას!

«თუთ ამ შემთხვევის გაძო მე გაიმბობ შენ ერთს იგავს.

«ჩემს ყმაწვილობაში, მე დავსდიოდი, ჩემო ბატონო, შეკოლაში,
ჯ განათლების გულისხმავს, ცოტაჯი არ მივიღე იქ წიგნები ჯ
ტანჯვის გვირგვინები. ჯ მამის გვიამბობდნენ ხოლმე, როგორათაც
უწინ ჩვენსი მამაპაპანი ზღვას იქილამ ვარაგებს მოიწვევდნენ ხოლ-
მე ჯ როგორათაც ვარაგები ჩვენსში წესიერებას ამჟავებდნენ ხოლ-
მე ჯ უმისოდაც არ იქმნა, რომ სტუმრებს სხვლის პატრონები არ
გაეწვივათ.

«ჯ ყველა ესენი მე, ჩემის უმანკობით, იმ დროს მჯეროდა ჯ
ყველა ესენი გამოვიდა, მხოლოდ ერთი სხალი გაკეთებული იგავი.
სხლას ეს საქმე აბა გავარჩილოთ წვრტილ წერტილ.

— აბა, წყალბას ვათხუ, ერთი მითხრა, რათ უნდოდეთ მამა-
ჩვენსებს ზღვის იქითი პირილამ ვარაგების მოწვევა, როდესაც რომ
ჩვენსებიც ყოველთვის აღვიღს არიან? ჯ ესეც მითხარ გიდივ, თუ
რომ ეს იგავი არა ყოფილიყო. რა ხსნით შეიმჯობდა რომ სულ

აჭამდინ ის ვარიალები დარჩენილიყვენენ იმ სხსით, რომ ცუდილება
არ მისცემოდათ უნუბაუბსა ღ ჩუჭუღებუბში? ეს ზირკელი მუხლი.

• მეორე მუხლი: «ჩუჭნი ქვეყანა დიდია ღ მდიდარიო... თუ
რომ ეს მოგონებული არ იყოს, განა შექძლო წელთა აღმწერს ამ
სხსით გამთთქმა? განა არ იცოდია, რომ, ათასის წლის წინ, მთელს
დედა რუსეთისა ერთის კელის გულზედ დადება ღ მეორეთი და-
ფარება შეიძლებაოღ? ეს რასა ნიშნავს? იმას სომ არა, რომ ვიღაც
რუსეთის ესტანდელს სივრცეს რომ უყურებდა, სიხარულმა ისე გაი-
ტაცა, რომ თითქმის დავეიწყდა კიდევ, რომ დიდი სნის გაკლილს
დროებაზედა სწერდა? ცხადია.

• მესამე მუხლი: წესიერებაკი იმაში არ არისო... რასა ნიშნავს ეს
სიზმარი? ღ ეს იმასა ჭნიშნავს, რომ ერთობ რიგი ღ წესი არსად
არ არის ღ არც იქნება, მანამ სამნი მძანი ჟგროვანს განათლებაში
საქმიებს არ მოიყვანენ. მაშასადამე: «მობრძანდით თავდათ ღ იუფ-
ლეთ ჩვენზედაო»... ღ, მოვიდნენ კიდევ. მოვიდნენ, ჩემო ბატონო
სამნი მძანი: ზირკელი მძა კაპიტან ისპრავნიკი, მეორე მძა სტრიაფნი,
მესამე მძაც, ტანად მომცრო ღ ცქვიტი, — თუ უფალი რგროენი.

• იმათაც ეშინოდათ მსეტურის მათის ჩუჭუღებისა ღ უნუბისაო...

ეს იმასა ჭნიშნავს, რომ მართლა წინაზირკელი იმათთითქო ეში-
ნოდათ, მეტეკი, მხოლოდ აღარაფერი: გაეჩვივნენ ღ დაიწყეს უფ-
ლება მართლადაც?

• მაშასადამე ჩემო ბატონო, მოვიდნენ, სხანს, სამი მძა, ღ რად-
განაც ჩუჭნი ქვეყანა დიდია ღ სავსე, მამ გამოდის, რომ იმ სამთ
ამისთანას სიმიდრეში ველარ შეიძლეს მოქმედება. ღ იმათ გაუჩნ-
დათ შატრას მძებიც, მაგალითად თუნდ შენ, ანუ მე: რაც ნამეტანი,
წესი ღ რიგი არის, უფრო მეტი მძებიც არიან ღ იქამდინ მიდგა
ჩემო ბატონო, რომ წესიერების მეტიღა, სახლის შატრანებს, სულ
აღარა შერჩათრა. სადაც სობაღი იყო იქაც წესი ღ რიგი; სადაც
უოკელი რაგინდარა — იქაც წესი; სადაც თითქმის ტყე ისრდებოდა
იქაც წესი გაიძართა. და შექმნათ, ჩემო ბატონო სახლის შატრან-
ებს ვინ იცის რა რიგი სიხარული: ამობდნენ, ჩუჭნი ქვეყანა თუ-
მცა დაღარობუღია, მაგრამ წესიკი არის ამაშიო... შატრანანი!

• აი, აჭადამაც გამოდის, რომ მთელი ეს ამავე მარტო სხვა სი-
ტყვაობსა ჭსატავს, ღ თუ შენ ესღა მაგალითად განწესებენ სტანო-

ლხენა ანა მოკვდებოდა, მოვიწვევ მე ჩემს უნცროსს ძმას, რომელიც თუმცა სრულიად მე მგავს, მაგრამ შენს მოქმადგედი იწოდება და ჩუქნ ერთად მოკვდივართ შენთან სახლის განახსრუკად: ცოლი გიკვნიანის, შულები ამოქნარებენ, ძაღლები ეზომი ბღუვიან... და შენ საჩუქარს გვაძლევ, ჩემო ბატონო შეძლებისა დაგვარად: მხოლოდ ღუთის გულისათვის თავიდაც მიმძღვინო!

«შენ, მეკობარო ჩემო: გაიგე ეს, რომ კაცის ცხოვრებისა დასაწყისი, სამუადება და ბოლო შენში იმყოფებიან. შენ ჩემო ბატონო სარწმუნოების ჭკუძირითუბასა მტველოდ, მთავრობის პატრიარქობასა სოფს საღმისი, მძვდობიანობას, კეთილდღეობას და საზღვალს მხეკვებს ყველგან შინ მოჭყენ, შიძლისა და სიტყვისაგან, შიშისა და წარღვინისაგან, ჭირისა და შესყარისაგან ობოლთა და უპატრონოთ შენ იხსნი! და სულ მარტო შენა ხარ, სტანოვის პრინციპი ნიგანორ ზერელინოვი პოტანნიკოვი, რომელსაც მბრძანებლობასა ქვეშე მუავს მარტო ერთი მწერალი და ოცი ოცდაათამდინ ასის თავები! ესეც ცოტა: მთავრობას მოუხდება რა ფრინველის ფინიკის პოვნა შენ იმასაც შესახებ! შენ ყველა კეთილით და სწავლით უნდა იყო დვინისაგან სახე; კეთილი სახლის პატრონიც, მხეცრებუელი მამებრიც და რადგანაც, კაცის ბუხება სრული არ არის და ყველა ამკაის აღსრულებას ვერ შეიძლება და რადგანაც შენი ამ გვარი უნიჭოება მთავრობა, როგორათაც კაცთაგანვე შემდგარს, ცნობილ საქმეს, მამასადაც აქედამ რა უნდა შესდგეს პირდაპირ? ის, რომ თუ შენ საქმეს ვერ აკეთებ, მაშინ მანაც და მანაც, შენ თავის შემატებას უნდა ეცადო!

«ესეც შენი ფილანთოვია, და აი გამოცდაც. ჯერ პირველად უნდა გასსამდებს, რომ ყოველმა ხაგანმა, შეძლებისა დაგვარად, უნდა წვენი გამოიღოს, რომ შენი სიყმიელი ღაიოკოს და მძიერი გაგამდოს.

დასაწყისში თითქო სამიშია და რაკი ყამი გაულის იმისთანას გემოსა და გახელებამი მიწვევს, რომ სწორედ ბუღბუღი გარომთხროვენ და თითქმის თითონ შენც ვეღარასა ჭკვინობ...»

მეც კვრეთვე ვერადე აღთქმის დადებას: მოხუცებით დაფუძლები მეთქი, — მაგრამ ვერა, არც როდის ზარის ღვინ მუტი ვეღარ მოუთმინე! იმიტომ პირველად, რომ განა ზემო სორონის მკერი ვიყავ და შეგროვებ იმისთვის, რომ არის, ბატონო, ჩუქნ ყველამი რადაც მიმზიდველი ძალა, რომლის წინააღმდეგ, თუნდ შვიდი თავი გამოიბი, — ვერ გაჭნებები! კიდევ სწუხარ, სულიც გიგუბდება, მთელი

სხუელი ქურთია, . . მანამ შენს ჩვეულებითს მოქმედებას არ შესწრულებ!

«ერთი რამა გვეუბნის ჩუენ — უხომო სიმთვრალე. უდაბურს აღაგს ჩუარდები, თაატრები არ არის, მანზინძლობა არხად, — დ მატრო ჩაბურს ვწევი, ზოგჯერ გზებზედ დაუთრევი ტალახსა დ ვაივაგლასში; თვალებშიატი უინვა დ თრევი გიბატრუენეს, მთლათრე ვაიენები, — მამინ, სსჭა რა ღონება, დაიძსება: მწეურთანა! ზოგჯერ მთელი დღეები რიგინად სიტუენს ვერ იკვივი: ან სუთ ჩუმათა სარ, ან ილანძები — სუთისხთვს სუთ არა არისრა!... ზოგიერთანი, ტრელს ირთვენ იმ ფეჭით რომ თავი შეინახონ, ამისათვს გამიგონე; ვინც ამისთანს სეჭით ეტღება გაცთურს შენ, ნუ დაუჭერს იმას! ჩუენისთანა განწირული ყველა სეჭითხთვს მისათ უნდა იყოს: ტალახში ჩაფელებსათვსაც, სძლით სიეჭიღლისათვსაც, ტრესლის აღში დაწეისათვსაც. მამსხადამე, აქ ტრელი რა სეჭირა? იმისთვს თუ რომ გელი შეგოივას; დ მშიშრეებით შენი გული გატენს გარტათ გაიკე, რომ ჩუენს კელობაში სიფრთხალით დ ღლდინით ვერას გაიროება; დ თუ გინდა რომ სარგებლობა გქონდეს, — მამინ თავისუფალი დ განიერი ქრევა უნდა მქონდეს, რომ სიგრძეზედატი მოფხატრა დ მიწის ღრმითაც, მღლათაც, ჭკლიჯრა ვიდეს დაახინო ვიდეს... მამ ტრელი რაღა სეჭირა?»

«მანტი სწორე უნდა ვსთქვათ: თუნდ შიშით იყავ, თუნდ არა მანტი დ მანტი, რაკი წვერი წვერთან მიტანა შეგებდება, ბოლოს სუთ არაფერი დ ძლიან ტრატა გამოღის... აი მეც, მაგალითად... განს მეც, მკონია, არ ვიზრუნე, მაგრამ მანტი სიბერეში თავის მისადრევი არხად არა მსჭებს! თუმიცა მითხრა ვიდეს იმ ღრეს მისმა აღმატებულებამ, მუცელზედ გელი რომ დამერა, რომ აქ სუთ მოკრეფილი ქათმები დ ბატები სხედანო, მაგრამ თუ სზნიდისს ქვეშ ვიტყვი ის რა ქათმები? ჩუენი ქათმები, ძმაო, სუთ რუსული ქათმების: გამიდრები, ხატარები დ სუსტები — იმით როგორ გაძღები. აი ის ინდოურები რომ სჭამო, რომლებიც სტოლზედ მიხდის იჯარადრინიან მის აღმატებულებას, ის მართლა სსჭას: ახა მამინ გამიკვიდლოთ ჩუენ სორნითაცა სეჭტავი დ ტანითაც მოწეობალი... მამს ხადამე აი მიწსუდი, როგორც უნდა ქვეყანასუდ იცხოვრო, უდარდელად იყო!»

«მანინტ შეიძლება რომ გამაძრავლი იყო. ზინკული ის არის, რომ ქვეყნის ჭაზრში დაიმორჩილდა, სოცრის ამპარტანება სულიერს სიბრძნით დაგრდობილებას დაუმონაყო. ღ შევლანზედ მეტად სამართალს ქვეშ არ ჩავრდე, ამიტომ რომ უღოლოვნის პალატში თუნდ ერთსულანტ ჩავრდე მანინტ იმის შემდეგ სიკვდილადინ მეცნიერი იქმნები, სულ ერთია თუნდ კეთაზედ იყავი ამოჭრით, თუნდ მუბლზედ დამლა დაუგრავთ. ჩვენი გაციტ თბილს ალაგის რავი ჩავრდება, არამტ თუ გაბედვით ღ უფრო ძალით დაიწებს მოქმედებას: მეოდა, ჩუქნ — დაო, — ღ შევლანს დაუსედავთ დაჭოვანტავს: ის იმას არ უნდა, ის იმას სჯულს... ღ შენკი თუ გინდა რომ უფნებულად იყო, შევლან აიღე, ნურას იზინდებ ღ წვეწმი ნურავის მიფურთსებ, უფროტ კელი დაუსვი, ამიტომ რომ მთელი შენი სიტონსლე წვეწში იმყოფება.

«გიდეკავტ: მინი არაყობა იერუსალიმის თავადს წინ წანაქარს ვარსკვლავებზედ მეტად პატოვი ეტი. გახსომდეს: ის მთელს ქვეყანაზედ, შევლან სამიეიტონსი ყოვლად სახისარულა მხერობელი ღ ბრძანებელია... ვინ არის იმისი ტოლი?»

ანეტ ჩემო ბატონო, ეხლა ჩემტან დარეგებული ხარ. წადი მმზდობით, ღ ნურას იტკეებ... მეკი თავი დამანებე... ამიტომ რომ მინდა მოკვდე!»

ახლანდელი სამართლის წესი.

ახლანდელს დროში რუსეთმა გადასდგა საკმაო ბიჯი, — მთავრობა უკულის ღონისძიებით ცდილობს სრულებით შესწავლოს ძველი სამართლის წესები, — სოფი ერთი წესი კიდევ შემოიტანა სამართალში, — სამჯუროში როგორც ადრე იყოსოფი ქალაქებით მახუბების შეტანა ისე აღარ არის, — ასეა მოიწვევენ ორივე მოწივრებს და ლაშაჩაკებს, ცალ ცალკე, ასე რომ, ჯერ ერთი დაიწყოებს ლაშაჩაკს თავის თავის განსამართლებლად და შემდგომს მეორე პირი. უმახუბებს და ურღვევს თვითოულს სიტყვებს, — მხოლოდ ესეია რომ ერთიც და მეორეც ლაშაჩაკებიან მსჯულებს. — მაგალითად მოვიყვანო ერთს შემთხვევას, რომელიცა ასეა მომხდარა მოსკოვში, — თვითან მკითხველი სცნობს უ. ელცონსკის ლაშაჩაკისაგან, რომლით მართლუფლობს თავის მსჯულებების ვინ, — აი იმისი ლაშაჩაკი,

„ბატონო მსჯულებო! რა მივანდობ ჩემს გამომსარჩლებელს, ჩემს შესახებ საჩქეს იურიდიკულის მხრით, მე ჩემს მსარჩულე ვუტყვებ უფლებას, განხრით ფაქტებით ის შემთხვევა, რომელიცა მოხდა, —

„იმედი მაქვს, ჩემის მოთხრობით დავანახო ქვეყანას, თუ როგორ ვწინააღმდეგებიან მოწმების ჩვენება ერთმანერთს და ამანთანვე მოგცემთ ღონისძიებას უფრო ნათლად დამანახოთ საქმე,“

„მე, მოწყალენო სელმწიფენო, დავდიოდი მარხრინის სასლში, როგორც ექიმი, ჩემი ავთემოფი ქალი იტკივებს გულს, ისე რომ შიგნითგან გული აქვს აბობრებული, რომლის მიზეზით მოხდის გულის ფრიალი და სულს უტეხდება, ისე რომ, როდესაც მოუვა სოფი გულის-ცემა განება ევარება. ეს სხეულება როგორც ვიცით თავდება სწრაფის სიკვდილით იმ დროს, როდესაც ავთ მყოფი ან განხსლდება. რაზედმე, ან შეწესება რამ მიაღება ერთის სიტყვით თუ უსიამოვნება რომ შეემთხვავა. სამკურნალე წამალს თითქმის ამსრულებების წინააღმდეგ არაფერი ძალა არა აქვს, და ექიმის პირველი საქმე ის არის, ეცადოს, გააფრთხილოს სხეული, ერთდებოდეს

ყოველს სულის აღმამოფრთხილებს შემთხვევას, რომ ამით ააცილოს სამწუხარო სწეულების ბოლო. ასე ვმოქმედებდი ჩემს ავანტიურულ მსურველს. იმას აღუგონებდი ცუდადმოხდას საქმეების გაკეთება, აღუგონებდი, რომ არაფერი დამოკიდებულია საქმეების შესახებ ქონდა ვინაშინ, რომელთაც შესძლებოდათ იმისი უსამოქმედობა, — სასტიკად აღუგონებდი სასიძულესი საქმეებში ფარულად, ამას გარდა უნდა ეს მხოლოდ სამკურნალო წყალი. რა დავდიოდი მსურველისას, სამის კვირის განმავლობაში მე დიდის სიმამრებით დავრწმუნდი, რომ განსწავლავდი წამლობად, ღ დაწვებამ ღ ფარულად იმოქმედა: გულის ფრთხილი ღ სულის შეკრება იშვიტად მოხდინდა ღ სწეული გრძნობდა თავის თავს უფაითანად. ცხვარი, თუ როგორის კმეფრთხილებით თვალყურს ვაქცევდები ჩემს ავანტიურულ სწეულების ცვლილებას; ცხვარი. თუ როგორის სიმამრებით შეგვირგებოდა სოფელ ჩემს ავანტიურულ. როდესაც ვსწავდი დღე ღ დღე უკეთა ხდებოდა. ამასვე სიმამრებით მიველი მსურველთან 28 მისს, იმ დღეს, როდესაც მოხდა ის შემთხვევა, რომელსაც ახლა იძიებთ. მიველი ღ რას შევეფიქრებ? — მე ვნახე ჩემი ავანტიურული სამხრეთი მოქმედი, თვალები ცრემლით სასუქ ღ ძლიერს დგებოდა ფეხზე. ჩემს ვითხვარად თუ რა შექმნიდა, მომიგო მითითებულების სმიო, რომ შეუდგინ გულზე, შემტკიცებს ფარულად, ღ მიუჭვივდენ ძლიერ ძლიერ სასუქში. თვითან თქმულსვე განსწავთ მოწყდარო კვლამიფიქრარ, რა გრძნობაში მოვიდოდა ამის თქმარად. სამიშო მდგომარეობაში, რომელში იატ მოულოდებლად ვნახე ჩემი სწეული; ტირილით ღ გულამოხვენიო სუსტათ ჩივილმა ჩემთან, — ამასვე ქვეყნად, ჩემის იმედების უცხო გაუქმებამ. — ყოველთა ამით ერთად დაბადეს ჩემში აუტანებელი გულის შემწეებელი გრძნობა ღ მე მართლად ვთქვი » ეს რა უმსგავსებებს ღ ვინ შეიძლო, სწეულის დედაგვის სასუქი ასეთი უმსტიურება. — ამ ჩემან წამოქმედულმა სიტყვებმა ავანტიურულთან, მისწიეს ყურადმინ უფ. ვრუბელისა, რომელიც იმეფებოდა მეორესთანში, საიდანაც რადამოვიდა მომიბრუნდა ღ მითხრა თუ რა უფლებას მაქვს რომ ასე შეუზოვრად ღ შეურაცხებით ვისხენებ ზოლიცის მოქმედებას. ამასთანავე დამატა, რომ ის არის ჩასუტის ზრისტავი იატუსკვი, უნდა გამოგიტყდეთ გულწრფელებით ბატარო მსწეულებო, რომ უფ. ვრუბელის სიტყვებმა გული შემიძვავლეს. არ

იფიქროთ ჩემის გულის შემსჯელობა იმაზედ, რომ ჩემმა წარმოთქმულმა სიტყვებმა მავრანობისთვის, — ანა., ჩემი სიტყვები გარმოთქმული იყო, ანა ჰოლიციის ჩინოვნიკის თანა დასწრებით, ანაქედ ჩემს ავათმყოფთან, — მამსადაძე, გული შემსჯელობა იმაზედ, რომ ჩემი ავათმყოფის შეწუხების და სხუელების მომატების მიზეზი, რომელიცა ისლის იყო შევიტყვე, იყო მთავრობის შიში, მგველი შვიდობიანობისა და წესებისათვის რწმუნებულს ქალაქის ნაწილში. და მე უთხარი უ. ვრუბელს, რომ ეს შემთხვევა ანა სცვლის ჩემს შესედულობას ამ გვარს ქვეყანად. სხუა სიტყვითა ვსთქვამთ: ეს ქვეყანა არ დაწესება უზიანოდ ჩემის ავათმყოფობისათვის, ამისათვის რომ ამისი მიზეზი იყო ჰოლიციის ჩინოვნიკი. მეცე მიუბრუნდი და ვკითხე უ. ვრუბელს. რომ დაატანა ძალა, რომ ასეთი სასტიკი ღონისძიება ქმიდელ ავათმყოფ დედაცაცნოდ? ამასად უ. ვრუბელმა მიპასუხა: თუმიცა ის საჭიროთ ანა სასაჯს, როგორც მთავრობის შიში, მომიტყს მე ანაგონში თავის მოქმედებასად, მაგრამ, ჩემის აზრის შესაგველად ამ ქვეყანად, გეტყვის. რისთვისაც მოხდა ესა. — რა დაუწყო უ. ვრუბელმა ღამისაჲკი მასერინის სასაჯში, გარეშე შიშის, მე მგონია მოწყვლენა კელწითენა, ის მოხცილდა თავის თანამდებობის ვაღს, ამისათვის, მეც შემდგომში ისე დაუწყო ურუბეს. როგორც გარეშე შიშის როგორც მთავრობის შიში, მართალია, ის ანა სასაჯს საჭიროდ. მოყდა ჩემთვის ანაგონში თავის მოქმედებასად.

უ. ვრუბელმა მიანხო ვეკლავერი და ცდილობდა დაგვეწმუნებინე, რომ ამის შემდგომს, ვეუბნებოდი, თუ რა შატვიის ღონისი იყო ავათმყოფი. ამასად უ. ვრუბელმა მომიგო, რომ აქ შატვიი არ შეიძლება, რადგანც მე ვაღსრულებ ჰოლიციის ბრძანებასა, ამის დასამტკიცებლად მიხედა ჰოლიციის ბრძანება, რომელითაც სწორდენ გადავსდევინებინათ ფული მასერინისათვის. იმ ქალაქში ის ხომ არ იყო ნაბრძანევი, თუ რა ღონისძიებით უნდა გადავსდევინებინათ ეს ვაღი. რა ვერც იმ ქალაქით იმართლათ თავი, მე უმტკიცებდი, თუ ეს იმის მოქმედება რა ბოლოს მოუღებდა ჩემს ავათმყოფს და მგონია ჰოლიციის მართებლობას შექმლა სხუა უკეთესი და უზიანო ღონისძიება მოკმარებისა იმ ბრძანების აღსასრულებლად. ჩემი ღამისაჲკი შრისტავთან იყო შვიდობიანი და მდაბლის სმით ვერც იმის მხრით მოქმებს შეუძლიანთ სთქუნს, რომ ამ ღამისაჲკი მოქმედობს

რამ შეუწინაღობითი სიტუაციები, კერძო ამის იტყვიან, რომ ვითომც მე გამკაცრდები ავადმყოფი და მეთქმის წინააღმდეგობა გაქვით ზოლი-ცისკარს. ერთი მოწამეთაგანი ახეხებს, რომ მე ვთქვი «როგორც შეშენის ექიმობასა» მართალია, მე ამხედ უნდა ან ვიტყვი, — მე ვცდილობდი გამკაცრებო მთავრებობა სწავლავდი. — არც ამ შემთხვევაში გამკაცრებდი ჩემი მოვალეობითა; მე მებრძობდა ავადმყოფი. რაც შეეხება აკტს, რომელიცა შეადგინა უ. ვრუბელმა, ვითომც იმის შედგენის შემდგომ მე მიმეტყვნ შეუწინაღობა პრინციპისთვის, — სიტყუა არის; ჩემთვის არავის ან წაუკითხავს აკტი და, არცა უსატიყრებდი, ამისათვის, რომ მე მსოფლიო ელანობადი იმ ურთიერთობად, რომელიცა მიაყენეს ავადმყოფს დედასა.

უფაღრმა მსაჯულნო! ამ მოხსენებების ბოლოს, გთხოვ ნება მიბოძოთ მოგაგონოთ, რომ მე შევდიოდი რა აქიმობის წოდებაში, რომელსაცა ახლა ვეგუთვნი და რა გინდადი ვიდე მოვალეობა ქვეყნისა, თუცა ავადმყოფი ქვეყნისათვის ავადმყოფებისა, რომელიცა მანდობენ მე თავისთავად სიტყვას და სიმართლეს, ვილანობადი მსოფლიო მართალი; და თუ მოითხოვს ავადმყოფის სარგებლობა, თითქმის შევეხრა ჩემი წოდებით თანა მოძმის პატივისცემას. რა ეს აღთქმა მქონდა სასიძოვრო ერთის მსიძოვ. და მეორეს მსიძოვ ქვეყანა უ. ვრუბელისა, საზიანოთ ჩემი ავადმყოფისა, შექმნილი მოქმედებებისა სხვა გუჯრად? მართალია, მე ვილანობადი შეუბრუნად; მაგრამ, ჩემნი საექიმო საგანი გვანწყობს ელანობადი სწავლავდი და განსაზღვრით; ვილანობადი საგანს უნდა უწოდებდეთ საკუთარის თავის სასიძოვრო და უ. ვრუბელის ქვეყანას და მე უწოდებ თავისი სასიძოვრო. მართალი ვარ ამისი თუ არა? თქმისთვის მოძმინდვია განსაჯოთ, ბატონო მსაჯულნო.